

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.009.04.2017
P/17/048

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/048 Utrzymanie i eksploatacja sieci wodociągowych w miastach.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontroler	Władysław Tabasz – doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/84/2017z dnia 29 maja 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1 – 2)
Jednostka kontrolowana	„Wodociągi Dębickie” Spółka z o.o. w Dębicy (w dalszej treści Spółka).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Gil – Prezes Zarządu Spółki od dnia 5 lutego 2007 r. (w dalszej treści Prezes Spółki). (dowód: akta kontroli str. 3 - 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Spółki „Wodociągi Dębickie” (w dalszej treści Spółka), w zakresie utrzymania i eksploatacji sieci wodociągowej na terenie Miasta Dębica, w okresie 2015-2017 (I kwartał).

Spółka prowadziła przedmiotową działalność zgodnie z zezwoleniem na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, z regulaminem dostarczania wody i wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych na 2013-2017 (spełniającym wymagania określone w art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków² (dalej uzzw).

Ustalono, że blisko 100% gospodarstw domowych w mieście było zaopatrzonych w wodę wodociągową, w miarę posiadanej i rozwijanej sieci, także w partnerstwie z indywidualnymi inwestorami. Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych był weryfikowany przez samorząd Miasta Dębica i przyjęty uchwałą Rady Miasta.. Użytkowana sieć wodociągowa była w dobrym stanie technicznym, modernizowana i corocznie odnawiana na poszczególnych odcinkach. W związku z tym straty wody w sieci były niewielkie, wynoszące od 4,15% do 7,88% w skali roku, w okresie badanym 2014-2017 (I kw.). Niewielka ilość odnotowanych awarii sieci – wynosząca od 41 do 49 awarii rocznie, przy łącznej długości przewodów wodociągowych wynoszącej ponad 150 km, wykazywała wskaźnik intensywności awarii od 0,23 do 0,37. Mimo, iż nie wystąpiły (w badanym okresie) przypadki długotrwałej przerwy w dostawie wody Spółka była przygotowana do dostarczania cysterną wody przeznaczonej do spożycia oraz z samochodu WUKO - do celów sanitarnych. Istotnym w działalności Spółki były podejmowane przedsięwzięcia inwestycyjne finansowane ze środków własnych, a także

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Dz. U. z 2017 r. poz. 328.

z wykorzystaniem środków zewnętrznych w ramach realizowanych projektów. Spółka zadbała o właściwy poziom kontroli okresowych budowlanych obiektów wodociągowych, stosownie do wymogów prawa. Taki stan pozwalał na utrzymywanie dostaw wody bez zbędnych przerw przy wymaganym ciśnieniu.

Woda dostarczana mieszkańcom była dobrej jakości, czemu sprzyjały właściwie ustanowione strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia wody oraz właściwie prowadzone procesy uzdatniania wody. Wszystkie badania wody przeprowadzone przez upoważnione służby wykazywały, że parametry jakościowe kwalifikowały wodę każdorazowo jako – woda przydatna do spożycia. Wprowadzane innowacje technologiczne oraz materiały i wyroby używane do uzdatniania wody, posiadały pozytywną ocenę higieniczną PPIS w Dębicy.

Spółka zadbała o przekazywanie mieszkańcom miasta informacji, poprzez media społecznościowe, o jakości wody wodociągowej.

Spółka corocznie przedkładała wnioski o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie wodę. Wnioski były składane według warunków przewidzianych w uzw i szczegółowych uregulowań podanych w tej sprawie przez Ministra Budownictwa.

Stwierdzono, że Spółka przy akceptacji samorządu Miasta Dębica, w latach objętych programem kontroli, nieznacznie podwyższała wysokości stawek taryfowych, zachowując jednocześnie wymaganą zgodność wyliczeń z wysokością określonych kategorii kosztów.

W rezultacie wysokość opłat taryfowych za 1m³ wody dla wszystkich grup taryfowych była identyczna i w poszczególnych analizowanych latach taryfowych wynosiła: 3,53 zł (brutto 3,81 zł); 3,62 zł (brutto 3,91 zł); 3,62 zł (brutto 3,91 zł).

Rada Gminy Miasta Dębica akceptując zaplanowaną wysokość taryf podejmowała uchwały o przedłużeniu czasu obowiązywania dotychczasowej taryfy lub o zatwierdzeniu nowej taryfy na zbiorowe zaopatrzenie w wodę.

NIK w toku kontroli stwierdziła nieprawidłowości nie mające wpływu na poziom cen dostarczanej wody w kolejnych latach. Uchybienia były wynikiem m.in.: a) nie wydzielenia we wniosku taryfowym dokumentu oznaczonego jako „taryfa” (w myśl § 19 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków³ - dalej r.t.w.r.), b) niezamieszczenia w treści wniosku informacji o niedokonywaniu zakupu hurtowego wody, c) nie wydzielenia dodatkowej taryfowej grupy odbiorców usług pomimo, że funkcjonowała grupa odbierająca faktury drogą elektroniczną (tzw. e-faktury), dla której opłata abonamentowa była pomniejszana o 1,39 zł netto, d) błędów rachunkowych wynikających z zaokrągleń, e) niezamieszczenia w komunikatach prasowych lub ogłoszeniach na stronie internetowej Spółki o wysokości taryf, właściwych danych wymaganych ustawą.

(dowód: akta kontroli str. 336 - 337)

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Przygotowanie formalno-prawne do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę

1.1. Obsługę miasta Dębica, w zakresie dostaw wody siecią wodociągową i oczyszczania ścieków, świadczyła w latach 2015-2017 (I kw.), tj. w okresie objętym

³Dz.U. 2006 nr 127 poz. 886 i Dz.U. 2016 nr 0 poz. 1301.

kontrolą, Sp. z o.o. pod nazwą „Wodociągi Dębickie”. Za początek działalności „Wodociągów Dębickich” przyjmuje się rok 1958, kiedy to rozpoczął działalność Zakład Uzdatniania Wody w Dębicy. Równoległe z budową Stacji Uzdatniania Wody (1956-1958) powstawały pierwsze sieci wodociągowe i kanalizacyjne miasta. Firma, zajmująca się gospodarką wodno-ściekową w Dębicy, przez okres swej działalności przechodziła różnego rodzaju przekształcenia i reorganizacje, funkcjonując jako zakład wodno-kanalizacyjny w wielobranżowym przedsiębiorstwie komunalnym typu Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, Zakład Terenowy Wod.-Kan. Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Tarnowie, a następnie Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Dębicy, dla którego podejmowano następujące czynności prawne:

- w dniu 22.01.1993 r. – Zarządzenie nr 12/93 Wojewody Tarnowskiego o utworzeniu Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Dębicy – przedsiębiorstwa państwowego, wpisanego do Rejestru Przedsiębiorstw Państwowych Sądu Rejonowego Wydziału V Gospodarczego w Tarnowie pod nr PP 115. Numer w rejestrze handlowym B-RHB 882 Przedsiębiorstwo zostało wydzielone z Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Tarnowie;

- w dniu 17.02.1995 r. - Postanowieniem Sądu Gospodarczego w Tarnowie 17.02.1995 nastąpiła zmiana organu założycielskiego – w miejsce Wojewody Tarnowskiego wpisano Gminę Miasta Dębicy;

- w dniu 1.07.1997 r. – powstanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w oparciu o ustawę o gospodarce komunalnej. Z przedsiębiorstwa komunalnego pod nazwą „Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Dębicy” na podstawie uchwały 24/59/97 Zarządu Miasta Dębica powstała spółka pod nazwą „Wodociągi Dębickie” Sp. z o.o. Jedynym udziałowcem była Gmina Miasta Dębica;

- w dniu 28.09.2001 r. – rejestracja Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym Sądu Rejonowego w Rzeszowie, XII Wydział Gospodarczy pod numerem 0000044893.

Zgodnie z aktualnym wpisem do KRS, podstawowym przedmiotem działalności jednostki jest: pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody; odprowadzanie i oczyszczanie ścieków; zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne; roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych; wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych; działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne; wytwarzanie energii elektrycznej; handel energią elektryczną.

(dowód: akta kontroli str. 5-60)

1.2. W badanym okresie Spółka dysponowała siecią wodociągową będącą własnością Spółki za wyjątkiem sieci wodociągowej w ulicy Świętosława i Mościckiego. Sieć tą, będącą własnością Gminy Miasta Dębica, przekazano Spółce w czasowe użytkowanie ze względu na okres trwałości projektu unijnego „Budowa małej Obwodnicy Północnej od ul. Świętosława do ul. Sandomierskiej w Dębicy”, w ramach którego była wybudowana. Gmina Miasta Dębica nie mogła przekazać sieci aportem do końca upływu terminu trwałości projektu. W dniu 28.02.2017 r. sieć ta została również wniesiona aportem do Spółki. Podstawowy zasób sieci to:

1) w części przekazana podczas utworzenia Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Dębicy – przedsiębiorstwa państwowego, wydzielonego z Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Tarnowie (po 22.01.1993 r.),

2) wnoszona aportami przez właściciela – Gminę Miasta Dębica po utworzeniu spółki (po 1.07.1997 r.),

3) wybudowana ze środków własnych przedsiębiorstwa, a później Spółki (również z wykorzystaniem funduszy unijnych).

Na dzień kontroli całość sieci i urządzeń wodociagowych użytkowanych przez Spółkę stanowiła jej własność.

(dowód: akta kontroli str. 61-66 i 84-85)

1.3. Spółka uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, na mocy decyzji Zarządu Miasta Dębica z dnia 30.08.2002 r. Zezwolenie udzielone było na czas nieokreślony.

(dowód: akta kontroli str. 67-74)

1.4. W okresie objętym kontrolą nie zachodziła sytuacja aby Spółka korzystała w okresie ubiegania się o zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę przedsiębiorstwo wodociagowo-kanalizacyjne z promesy (przyrzeczenie wydania tego zezwolenia) od Burmistrza Dębicy.

(dowód: akta kontroli str. 75)

1.5. Spółka posiadała pozwolenie wodnoprawne na pobór wód, uzyskane na mocy decyzji pozwolenia wodnoprawnego znak: WRL.6223-48/2007 z dnia 11.02.2008 r. wydanej przez Starostę Dębickiego. Okres obowiązywania: do dnia 31.12.2027 r.

Rodzaj ujmowanej wody: woda powierzchniowa z rzeki Wisłoki. Ilość ujmowanej wody: $Q_{\max.dob.} = 15050,0$ [m³/d], $Q_{\max.godz.} = 649,6$ [m³/h], $Q_{\max.sek.} = 180,0$ [l/s], pod warunkiem zachowania w przekroju ujęcia wody przepływu nienaruszalnego wynoszącego:

- 1) w okresie grudzień – luty: 2,10 [m³/s]
- 2) w okresie marzec – kwiecień: 15,10 [m³/s]
- 3) w okresie maj – czerwiec: 9,32 [m³/s]
- 4) w okresie lipiec – sierpień: 7,15 [m³/s]
- 5) w okresie wrzesień - listopad: 6,42 [m³/s]

W poprzednich okresach Spółka dysponowała pozwoleniem w oparciu o decyzję pozwolenia wodnoprawnego znak: WRL.II.6210/1/99 z dnia 15.02.1999 r. wydaną przez Starostę Powiatu Dębickiego. Okres obowiązywania: od 1.01.1999 r. do dnia 31.12.2008 r. Rodzaj ujmowanej wody: woda powierzchniowa z rzeki Wisłoki. Ilość ujmowanej wody: $Q_{\max.dob.} = 15050,0$ [m³/d], $Q_{\max.godz.} = 649,6$ [m³/h], $Q_{\max.sek.} = 180,0$ [l/s].

We wcześniejszym okresie pozwolenie wodnoprawne na pobór wód wydane było dla Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Tarnowie – Zakładu Terenowego w Dębicy: decyzja pozwolenia wodnoprawnego znak: OS.III.7211/370/834/88 z dnia 13.08.1988 r. wydana przez Urząd Wojewódzki w Tarnowie. Okres obowiązywania: do dnia 31.12.1998 r. Rodzaj ujmowanej wody: woda powierzchniowa z rzeki Wisłoki (brzeg prawy) w km. 58+730. Ilość ujmowanej wody: 15552,0 [m³/d], 648,0 [m³/h], 180,0 [l/s]. Zmiana OS.VI-3/6210/2356/91 z 24.12.1991 r. decyzji pozwolenia wodnoprawnego znak: OS.III.7211/370/834/88 z dnia 13.08.1988r. wydana przez Urząd Wojewódzki w Tarnowie. Okres obowiązywania: do dnia 31.12.1998r. - bez zmian. Rodzaj ujmowanej wody: woda powierzchniowa z rzeki Wisłoki (brzeg prawy) w km. 58+730 - bez zmian. Ilość ujmowanej wody: $Q_{\max.d} = 20000,0$ [m³/d], $Q_{\max.h} = 842,0$ [m³/h], $Q_{\max.} = 234,0$ [l/s].

(dowód: akta kontroli str. 75-83)

1.6. Strefa ochronna dla ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Wisłoki w km 58+180 w miejscowości Dębica została ustanowiona rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie nr 14/2012 z dnia 17 grudnia 2012r. Strefa ochrony bezpośredniej obejmowała teren około 0,14 ha, obejmujący część prawego brzegu rzeki Wisłoki w km 58+000 wraz z częścią naturalnego zbiornika wody w miejscu ujmowania oraz wszystkie budowle i urządzenia związane bezpośrednio z ujmowaniem wody. Strefa ochrony pośredniej o pow. około 41 100 ha obejmowała zlewnię rzeki Wisłoki od km 95+000 w okolicy miejscowości Zawodzie, poniżej ujścia potoku Dębówka, do przekroju ujęcia wody

w Dębicy w km 58+000 wraz z prawo- i lewobrzeżnymi dopływami bez górnych odcinków potoków – Chotowskiego, Wolanki i Gogołówki.

Ograniczenia użytkowania gruntów w strefie ochrony pośredniej wyszczególnione zostały w § 4 cytowanego Rozporządzenia Dyrektora RGZW w Krakowie, w tym zakaz: wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, gromadzenia odpadów promieniotwórczych, stosowania nawozów niezgodnie z zasadami, lokalizowania magazynów lub rurociągów do transportu ropy i produktów ropopochodnych, budowy torów kolejowych, lokalizowania składowisk odpadów, prowadzenia ferm chowu lub hodowli zwierząt, mycia pojazdów mechanicznych, realizowania budownictwa usługowego, lokalizowania cmentarzy i grzebowisk zwierząt, urządzania przyrz. kiszonkowych, stosowania środków ochrony roślin wskazanych jako niebezpieczne dla organizmów wodnych, używania samolotów do zabiegów rolniczych, prowadzenia robót ziemnych w wyznaczonym pasie gruntu.

Zmiana strefy ochronnej dla ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Wisłoki w km 58+180 w miejscowości Dębica, gmina Dębica, powiat dębicki, została przyjęta rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 1 kwietnia 2015 r. (obowiązująca w trakcie kontroli). Strefa ochrony bezpośredniej obejmowała teren około 0,14 ha, obejmujący część prawego brzegu rzeki Wisłoki w km 58+000 wraz z częścią naturalnego zbiornika wody w miejscu ujmowania oraz wszystkie budowle i urządzenia związane bezpośrednio z ujmowaniem wody.

Strefa ochrony pośredniej o pow. około 41.100 ha obejmowała zlewnię rzeki Wisłoki od km 95+000 w okolicy miejscowości Zawodzie, poniżej ujścia potoku Dębówka, do przekroju ujęcia wody w Dębicy w km 58+000 wraz z prawo- i lewobrzeżnymi dopływami bez górnych odcinków potoków – Chotowskiego, Wolanki i Gogołówki.

Ograniczenia użytkowania gruntów w strefie pośredniej uległy zmianie w stosunku do poprzednio obowiązującego rozporządzenia. Zostały szczegółowo opisane w Rozporządzeniu nr 7/2015 z dnia 1.04.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 86-120)

1.7. Wg stanu na 31.12.2014 r., 31.12.2015 r. i 31.12.2016 r. infrastruktura wodociągowa zarządzana przez Spółkę zawierała: 1 ujęcie brzegowo nurtowe wody powierzchniowej z rzeki Wisłoka, urządzenia: Stacja Uzdatniania Wody – szt. 1, piaskowniki – szt. 1, lampa UV – szt. 1, osadniki wstępne – szt. 4, komory mieszaczy szybkich – 4 szt., osadniki pokoagulacyjne - szt. 4, komory flokulacji – szt. 4, filtry żwirowe otwarte szt. – 8, zbiornik pośredni – 1 szt., 1 desorber, 1 chlorownia, 2 zbiorniki kontaktowe, 1 studnia zbiorcza, 1 zbiornik przeciwuderzeniowy; 11 pompowni; zbiorniki do gromadzenia wody i wyrównywania ciśnienia w sieci (liczba zbiorników o danej pojemności - 3 x 700 m³; przewody wodociągowe magistralne - 11,1 km oraz przewody wodociągowe rozdzielcze o długości: 135,8 km – w roku 2014; 138,6 – w roku 2015; 141,5 km – w roku 2016; 143,8 km – w roku 2017.

(dowód: akta kontroli str. 143-144)

1.8. Obowiązujący od 2.03.2006 r. (ze zmianą z 7.09.2007 r.) regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków został zastąpiony aktualnie obowiązującym regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miasta Dębica, uchwalonym 14 października 2016 r.

Uchwała nr XXV/246/2016 z dnia 14 października 2016 r. w sprawie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miasta Dębica opublikowana została w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego z dnia 26.10.2016 r.

Projekt aktualnie obowiązującego regulaminu spółka dostarczyła Gminie Miasta Dębica w terminie, przewidzianym dla sesji z dnia 9.09.2016 r., tj. do dnia 28.08.2016 r.

Na sesji Rady Miejskiej w dniu 9.09.2016 r. został uchwalony Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Miasta Dębica. Regulamin ten nie wszedł w życie z powodu uwag nadzoru prawnego Wojewody Podkarpackiego. Po wniesieniu poprawek projekt uchwały ws. regulaminu został dostarczony Radzie Gminy w terminie do 11.10.2016 r. Regulamin został uchwalony na XXV nadzwyczajnej sesji Rady Miejskiej w dniu 14.10.2016 r. Regulamin określa prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wymagane art.19 ust. 2 uzzw.

(dowód: akta kontroli str. 121-142)

1.9. Spółka posiadała w kolejnych latach okresu 2015-2017(I kw.) łączną liczbę zawartych umów odpowiednio: 6 684, 6 785, 6 818, zawartych wyłącznie z właścicielami lub zarządzającymi nieruchomościami (nie zawierano umów indywidualnie z właścicielami lokali w budynkach wielolokalowych).

(dowód: akta kontroli str. 145)

1.10. W okresie objętym kontrolą Spółka odmówiła przyłączenia budynków do sieci: w roku 2015 w 14 przypadkach wniosków spoza terenu działania „Wodociągów Dębickich” oraz w 22 przypadkach wniosków, dotyczących przyłączenia nieruchomości w pobliżu których brak było sieci wodociągowej; w roku 2016 w 21 przypadkach, wniosków spoza terenu działania „Wodociągów Dębickich” oraz w 19 przypadkach braku sieci wodociągowej w pobliżu danej nieruchomości. W przypadkach braku sieci Spółka wysyłała do wnioskodawcy informację o planie rozwoju sieci oraz ofertę o możliwości dostaw wody i przejęcia sieci wybudowanej przez wnioskującego inwestora.

Prezes Spółki wyjaśnił, że Spółka nigdy nie odmówiła zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę w sytuacji, gdy na danym obszarze posiadała sieć wodociagową.

(dowód: akta kontroli str. 146 i 408-409)

1.11. W umowach objętych kontrolą, tak jak w stosowanym przez Spółkę wzorze, zawarto regulacje zgodne z art. 6 par.3 uzzw, a dotyczące:

- 1) ilości i jakości świadczonych usług wodociagowych lub kanalizacyjnych oraz warunków ich świadczenia,
- 2) sposobu i terminu wzajemnych rozliczeń,
- 3) praw i obowiązków stron umowy,
- 4) warunków usuwania awarii przyłączy wodociagowych lub przyłączy kanalizacyjnych będących w posiadaniu odbiorcy usług,
- 5) procedur i warunków kontroli urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych,
- 6) ustaleń zawartych w zezwoleniu na zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowy odbiór ścieków,
- 7) okresu obowiązywania umowy oraz odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunków wypowiedzenia.

Ustalono w trakcie kontroli, że wzór umowy został zweryfikowany w latach 2011/2012 przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Delegatura w Krakowie.

W wyniku zaleceń pokontrolnych UOKIK, uchwałą Zarządu Spółki nr 40/2021, podjętą w dniu 14.08.2012 r., przyjęte zostały nowe wzorce umów i przesłane do UOKIK. W dalszej kolejności, do 31.03.2013 r. zostały zawarte nowe umowy z odbiorcami.

(dowód: akta kontroli str. 147-155 i 350-407)

1.12. Ustalono, że według stanu na koniec 2014 r., 2015 r., 2016 r. i I kw. 2017 r. na terenie miasta Dębica istniało odpowiednio 5439, 5558, 5642, 5666 przyłączy wodociagowych. Wszystkie przyłącza były czynne w ww. okresach sprawozdawczych.

Wg stanu na dzień 31.12.2014 r. miasto zamieszkiwało 46,3 tys. mieszkańców, w tym 44,2 tys. korzystających ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę (97%), na dzień 31.12.2015 r. było 45,9 tys. mieszkańców i 44,7 tys. korzystających ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę (97,5%), na dzień 31.12.2016 r. było 45,6 tys. mieszkańców i 44,7 tys. korzystających z zaopatrzenia w wodę (98,1%), na dzień 31.03.2017 r. było 45,4 tys. mieszkańców i 44,6 tys. korzystających z zaopatrzenia w wodę (98,2%).

Przyczyną nieobjęcia wszystkich mieszkańców zbiorowym zaopatrzeniem w wodę było posiadanie przez nich własnego ujęcia wody (studni) lub brak sieci wodociągowej w terenie, na którym lokalizowano posesje.

(dowód: akta kontroli str. 156-158)

1.13. Na dzień 31.03.2017 r. stopień zwodociągowania miasta Dębica wynosił 98,2%. Prezes Spółki wyjaśnił, że Spółka systematycznie uzupełnia brakującą sieć wodociagową na obszarach nią nieobjętych. Do objęcia siecią wodociagową pozostało zaledwie 1,8% odbiorców. Są to z reguły drobne enklawy oddalone od centrum miasta i nowo zabudowywane tereny. Budowa sieci ujmowana jest i realizowana w ramach inwestycyjnych planów rocznych i planu wieloletniego. W 2015 roku wybudowano 8,2 km sieci wodociagowej wraz z przyłączami za kwotę około 920 tys. zł. W 2016 roku wybudowano 4 km sieci wodociagowej wraz z przyłączami za kwotę około 880 tys. zł. W 2017 roku planowane jest wybudowanie 2,9 km nowej sieci wodociagowej wraz z przyłączami za około 450 tys. zł.

Prezes Spółki wyjaśnił ponadto, że Spółka w planach inwestycyjnych oprócz własnego rozeznania uwzględnia prośby i podania mieszkańców, kierowane bezpośrednio lub za pośrednictwem Burmistrza Miasta Dębica, dotyczące konieczności rozbudowy sieci.

(dowód: akta kontroli str. 146, 156)

1.14. Przebieg konsultacji z Burmistrzem Dębicy, nad wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych będących w posiadaniu Spółki lub przez nią zarządzanych był następujący:

A. Spółka w dniu 28.07.2014 r. przedstawiła Burmistrzowi Miasta Dębica projekt „Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociagowych i Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki na lata 2015-2019” z prośbą o sprawdzenie zgodności z art. 21 ust 3 uzw i przekazaniu Radzie Miejskiej do uchwalenia. Projekt planu spełniał wymagania określone w ww. przepisie oraz w art. 21 ust. 3 uzw.

B. W dniu 5.09.2014 r. Rada Miejska uchwałą nr XLV/532/14 wprowadziła w życie w dniu podjęcia, tj. 5.09.2014 r. „Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociagowych i Kanalizacyjnych, będących w posiadaniu Spółki na lata 2015-2019”.

C. Ze względu na zmianę uwarunkowań inwestycyjnych i chęć realizowania projektów unijnych, Spółka w dniu 15.12.2015 r. przedstawiła Burmistrzowi Miasta Dębica zaktualizowany projekt „Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociagowych i Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki na lata 2016-2022” z prośbą o sprawdzenie zgodności z art. 21 ust 3 uzw i przekazaniu Radzie Miejskiej do uchwalenia. Projekt planu spełniał wymagania określone w ww. przepisie oraz w art. 21 ust. 2 uzw.

D. W dniu 30.12.2015 r. Rada Miejska uchwałą nr XIV/144/2015 wprowadziła w życie w dniu podjęcia, tj. 30.12.2015 r. „Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociagowych i Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki na lata 2016-2022”.

E. W dniu 18.01.2017 r. Spółka przedstawiła Burmistrzowi Miasta Dębica zaktualizowany projekt „Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociagowych i Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki na lata 2017-

2022” (projekt uwzględniał konkretne zamierzenia inwestycyjne w związku z aplikowaniem o środki unijne) z prośbą o sprawdzenie zgodności z art. 21 ust 3 uzwz i przekazaniu Radzie Miejskiej do uchwalenia. Projekt planu spełniał wymagania określone w ww. przepisie oraz w art. 21 ust. 2 uzwz.

F. W dniu 13.02.2017 r. Rada Miejska uchwałą nr XXIX/300/2017 wprowadziła w życie w dniu podjęcia, tj. 13.02.2017 r. „Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociagowych i Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki na lata 2017-2022”.

Plan wieloletni w kształcie przyjętym w lutym 2017 r. obowiązywał w trakcie trwania kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 159-200)

1.15. Prezes Spółki wyjaśnił, że plany wieloletnie na etapie opracowywania na bieżąco na roboczo konsultowane były z Burmistrzem Miasta. W wersjach przedkładanych przez Spółkę do zatwierdzenia, uwzględniano uwagi i sugestie Burmistrza. Odbywało się to podczas bezpośrednich spotkań z Burmistrzem i naczelnikami wydziałów Urzędu Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 146)

1.16. W obecnie obowiązującym „Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociagowych i Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki, tj. na lata 2017-2022” przewidziano następujące ważniejsze zadania inwestycyjno-modernizacyjne, dotyczące zaopatrzenia w wodę:

1) modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Dębicy, która ma na celu poprawę i optymalizację procesów technologicznych pobierania i uzdatniania wody. Modernizacja obejmuje: unowocześnienie systemów flokulacji, koagulacji i dezynfekcji wody; modernizację układu technologicznego dla ciągłości procesu uzdatniania wody; budowę zbiornika wody czystej o pojemności min. 2000 max. 3000 m³ i zapewnienie; możliwości płukania filtrów bez środka do dezynfekcji; wymianę rurociągów technologicznych, zasilania i automatyki; modernizację filtrów żwirowych, wymianę rurociągów technologicznych, wymianę pomp, modernizację systemów zasilania i sterowania procesem technologicznym; budowę instalacji fotowoltaicznej, zasilającej Stację Uzdatniania Wody o mocy do 200 kW,

2) rozwój i modernizacja sieci wodociagowej magistralnej: budowa nowej magistrali wodociagowej DN 300 łączącej Stację Uzdatniania Wody przy ul. Kwiatkowskiego poprzez ulicę Krakowską ze zbiornikami końcowymi przy ul. Wielopolskiej; wykonanie połączenia ul. Starzyńskiego z ulicą Gumniska pod drogą nr 4; budowa magistrali łączącej Stację Uzdatniania Wody przy ul. Kwiatkowskiego z ul. Fabryczną; budowa sieci w obrębie skrzyżowania Wielopolska/Robotnicza; budowa zasilania w wodę terenów dawnego poligonu,

3) rozwój i modernizacja sieci wodociagowej rozdzielczej z przyłączami: likwidacja rurociągów azbestowo-cementowych i zastąpienie ich sieciami z PE lub żeliwa sferoidalnego. Dotyczy to m.in. ulic: Rondo, Gawrysia, Batorego, Lipowej, Łąkowej, Legionów, Piaski, Leśnej, Bojanowskiego, Grunwaldzkiej, Kołłątaja, Orzeszkowej, Rzeszowskiej, Krakowskiej, Łysogórskiej; dokończenie sieci wodociagowych na nowopowstałych osiedlach m.in.: Gajowej, fragmencie ulicy Świętosława, Pogodnej; wykonanie zasilania w wodę dla Dębickiego Parku Przemysłowego; wykup sieci wodociagowych wybudowanych przez inwestorów (najstarsze przyłącza wodociagowe w Dębicy powstały ponad 50 lat temu). W dokumentach planistycznych przyjęto, że Spółka sukcesywnie wymienia przyłącza najbardziej zagrożone awariami o największym znaczeniu. W latach 2017-2022 planuje się wymianę około 1000 szt. (łącznie ilość przyłączy wodociagowych przekracza 6000 szt.),

4) modernizacja systemu hydroforni, pod kątem oszczędności energetycznych i stabilizacji ciśnienia podawanej wody,

5) spłata pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pożyczka zaciągnięta na realizację projektu: „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Dębica”, do spłaty w latach 2017-2020 pozostała kwota 3.224.317 zł; „Poprawa zaopatrzenia w wodę i jej jakości dla miasta Dębicy poprzez modernizację Stacji Uzdatniania Wody oraz rozbudowy sieci wodociągowej”, do spłaty w latach 2017-2020 pozostała kwota 389.076 zł.

Od roku 2020 planowana jest spłata pożyczek, zaciągniętych na realizację zadań: „Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Dębica z modernizacją oczyszczalni ścieków” oraz „Budowa magistrali, łączącej Stację Uzdatniania Wody ze zbiornikami końcowymi przy ul. Wielopolskiej” w łącznej kwocie 9.000.000 zł.

W dokumentach planistycznych założono, że wymienione inwestycje mają na celu racjonalizację zużycia wody poprzez: poprawę skuteczności procesu uzdatniania wody w wyniku modernizacji Stacji Uzdatniania Wody. Przewidziano modernizację magistral wodociagowych na których występuje duża liczba awarii; wymianę rurociągów sieci wodociągowej rozdzielczej wykonanej z rur azbestowych, stalowych i żeliwnych (wykonanych z żeliwa szarego) na rurociągi z żeliwa sferoidalnego lub PE; wymianę armatury na armaturę o wyższej jakości gwarantującej dużą szczelność i bezawaryjną pracę. Uwzględniono działalność edukacyjną wśród odbiorców wody propagującą racjonalne gospodarowanie wodą (szczególnie wśród dzieci i młodzieży); wdrożenie systemu zarządzania siecią wodociagową, składającego się z systemu GIS i modelu hydraulicznego, który pozwoli na bieżące monitorowanie sieci, optymalizację wydajności urządzeń, zapewnienie alternatywnych ścieżek dostarczania wody podczas awarii; poprawę efektywności energetycznej procesów uzdatniania wody.

(dowód: akta kontroli str. 186-229)

1.17. Zgodnie z art. 18e ustawy burmistrz miasta jest uprawniony do kontroli przedsiębiorstwa wodociagowo-kanalizacyjnego w zakresie zgodności wykonywanej działalności z zezwoleniem. Prezes Spółki wyjaśnił, że ze względu iż Gmina Miasto Dębica posiada 100% udziałów we własności Spółki, możliwość kontroli jest realizowana poprzez organ kontrolny Spółki, jakim jest Rada Nadzorcza, powołana przez Burmistrza Miasta Dębica. Kompetencje Rady Nadzorczej obejmują również nadzór nad obszarami wymienionymi w zezwoleniu na prowadzenie działalności zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Rada Nadzorcza otrzymuje od Zarządu Spółki comiesięczne sprawozdania z działalności, podejmuje także działania kontrolne z własnej inicjatywy.

(dowód: akta kontroli str. 146)

1.18. W badanym okresie Spółka nie była kontrolowana przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w zakresie przestrzegania warunków pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód.

Spółka dysponuje protokołem kontroli WIOŚ w Rzeszowie, dotyczącej gospodarki wodnej, przeprowadzonej w okresie od 4.07. do 8.07.2014 r. Wynik kontroli był pozytywny, nie wskazano naruszeń lub nieprawidłowości, .

(dowód: akta kontroli str. 230-235)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Usługi w zakresie utrzymania i eksploatacji sieci wodociągowej na terenie Miasta Dębica świadczyła Spółka z o.o., której Miasto Dębica przekazało całą infrastrukturę (ujęcie wody, sieć wodociagowa) służącą do poboru, uzdatniania i przekazywania wody wodociagowej mieszkańcom. W ocenie NIK Spółka prowadziła przedmiotową działalność zgodnie z zezwoleniem na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia

w wodę, z regulaminem dostarczania wody i wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych na 2013-2017.

Ustalono, że blisko 100% gospodarstw domowych w mieście było zaopatrzonych w wodę wodociągową, w miarę posiadanej i rozwijanej sieci, także w partnerstwie z indywidualnymi inwestorami. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji sieci wodociągowej był konsultowany w samorządem Miasta Dębica.

2. Niezawodność dostarczania wody w wystarczającej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem

2.1. W trakcie kontroli sieć przewodów wodociągowych oraz wiek przewodów były następujące: 1) rury stalowe - 7,7 km i wiek 21-30; 0,7 km i wiek 31-40; 8 km i wiek 41-50, 2) rury z żeliwa szarego - 47 km i wiek 41-50; 15 km i wiek 51-60, 3) rury z żeliwa sferoidalnego - nie występowały, 4) rury z PE - 31,2 km i wiek do 20 lat, 5) rury PCV – 29 km i wiek do 20 lat; 3 km i wiek 21-30, 6) inne (azbesto-cementowe) – 7 km i wiek 41-50.

(dowód: akta kontroli str. 236)

2.2. Obiekty hydroforowni będące elementami sieci wodociągowej poddawane były okresowym kontrolom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 oraz art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*⁴ (dalej upb), co uwidoczniłoby w protokołach z kontroli.

Pozostałe podziemne elementy sieci wodociągowej poddawane były bieżącej kontroli stanu technicznego w zakresie jaki jest możliwy po uwzględnieniu ich dostępności.

Prezes Spółki wyjaśnił, że nie przeprowadzano natomiast kontroli bezpiecznego użytkowania o których mowa w art. 61 pkt 2 upb z uwagi na to iż nie wystąpiły czynniki zewnętrzne oddziałujące na obiekty uzasadniające konieczność przeprowadzenia takiej kontroli zgodnie z wymaganiami tego artykułu.

(dowód: akta kontroli str. 146, 237-258)

2.3. Spółka w trakcie kontroli posiadała monitoring na Stacji Uzdatniania Wody, zbiornikach końcowych (ul. Wielopolska) i hydroforowniach. W okresie 2014-2017 (I kw.) dokonywano w każdym roku pomiaru ciśnienia wody w sieci z następującą lokalizacją: miejsca pomiaru - ujęcie wody, hydroforownie, zbiorniki końcowe; liczbą miejsc pomiaru – 12; częstotliwością pomiaru – w 11 punktach pomiar *no stop* i w 1 punkcie pomiar przy przekroczeniu stanu. Pomiar natężenia przepływu wody w sieci monitorowano w lokalizacji miejsc pomiaru – na ujęciu wody, w 1 punkcie, z częstotliwością pomiaru – *non stop*. Pomiaru szczelności przewodów (kontrola wycieków) nie prowadzono. W okresie 2014-2017 w żadnym z punktów pomiaru nie stwierdzono za wysokiego ciśnienia wody, natomiast stwierdzono zbyt niskie ciśnienie wody: w 2014 r. w 6 miejscach, w 2015 r. w 20 miejscach, w 2016 r. w 4 miejscach, w 2017 r. (I kw.) w 2 miejscach.

Prezes Spółki wyjaśnił, że Spółka planuje budowę sieci monitoringu pracy sieci wodociągowej, który zapewni ciągłą kontrolę podstawowych parametrów hydraulicznych (przepływ, ciśnienie) w wytypowanych punktach opomiarowania strefowego.

W ramach projektu „Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Dębica z modernizacją Oczyszczalni Ścieków” Spółka przewidziała wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania sieciami wodociągowymi na terenie miasta Dębica. System składać się będzie z systemu GIS i modelu hydraulicznego, który pozwoli na bieżące monitorowanie sieci, optymalizację wydajności urządzeń, zapewnienie alternatywnych ścieżek dostarczania wody podczas awarii. System

⁴Dz. U. z 2016 r. poz. 290 ze zm. (T.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1332).

zapewni oszczędności zasobów (oszczędność wody, monitorowanie przecieków, strat wody z sieci wodociągowych). Monitoring odbywać się będzie w 10 wytypowanych punktach opomiarowania strefowego. Punkty monitoringu na sieci wodociągowej uzbrojone będą w przepływomierze elektromagnetyczne bateryjne oraz przetworniki ciśnienia. Przepływomierz wyposażony będzie w zintegrowany moduł GPRS do transmisji danych. Urządzenia monitoringu zabudowane będą w studzienkach wodomierzowych lub podobnych. Przetworniki ciśnienia o IP 68 i zakresie pomiarowym 0-16 bar montowane będą bezpośrednio do przepływomierzy, jako zabudowa doziemna. W szczególnie korzystnych przypadkach, urządzenia monitoringu mogą być zasilane z hydrogeneratorów zabudowanych na rurociągu w pozostałych przypadkach zasilanie punktów monitoringu będzie odbywać się z baterii przepływomierza. W przypadku zasilania stałego możliwy jest odczyt danych *on-line*, w przypadku zasilania baterijnego odczyt będzie 2 razy na dobę przy próbkowaniu co ok 10 minut. W każdym z 10 punktów monitorowane zostaną następujące parametry, które z kolei będą wizualizowane i archiwizowane w systemie SCADA: licznik sumaryczny przepływomierza, przepływ chwilowy, wartość ciśnienia (lub ciśnień po obu stronach reduktora w przypadku jego zabudowy), poziom naładowania akumulatora. Planowana wartość inwestycji: 800 000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 146, 259-260)

2.4. W latach 2015-2016 przeprowadzono analizę strat wody w sieci wodociągowej miasta Dębica. Była ona tematem pracy pracownika Spółki na studiach podyplomowych w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Praca przedstawiała dane dotyczące zużycia wody i strat występujących w wodociągu miasta Dębica, obliczony został bilans zużycia wody. Obliczone zostały podstawowe wskaźniki strat wody, przy uwzględnieniu metodologii, stosowanej do obliczania strat wody przez wiodące światowe organizacje, zajmujące się tą tematyką, tj. Międzynarodowe Stowarzyszenie Wodne /International Water Association IWA/ i World Bank Institute /WBI/.

Prezes Spółki wyjaśnił ponadto, że wykonana analiza awaryjności sieci wodociągowej pokazuje jej wpływ na straty wody. Otrzymane wyniki z Dębicy zestawiono ze wskaźnikami strat wody w porównywalnym co do wielkości przedsiębiorstwie wodociągowym w Jaśle. Analiza dotyczyła strat wody w latach 2012-2014. Pod koniec roku 2017 planowana jest aktualizacja analizy.

(dowód: akta kontroli str. 146, 261-263)

2.5. Roczna ilość wody ujmowanej, roczna ilość wody zużytej przez odbiorców i wysokość strat wody w sieci wodociągowej w kolejnych latach 2014 r., 2015 r. 2016 r. i 2017 (I kw.) były następujące:

- objętość wody pobranej z ujęcia (w tys. m³) – 2.550,812; 2.593,686; 2.586,697; 640,770

- objętość wody wtłoczonej do sieci (w tys. m³) – 2.340,727; 2.438,188; 2.413,116; 607,575

- objętość wody zużytej przez odbiorców (w tys. m³) – 2.036,590; 2.036,590; 2.068,580; 2.109,473; 521,011

- objętość wody zużytej na potrzeby własne wodociągu (w tys. m³) – 371,935; 320,798; 369,781; 80,895

- długość sieci wodociągowej (km) – 146,9; 149,7; 152,6; 154,9

- wielkość strat wody (w tys. m³) – 142,287; 204,308; 107,443; 38,864

- procentowa wielkość strat wody (w %) - 5,58; 7,88; 4,15; 6,07

- wielkość strat wody na kilometr sieci wodociągowej (S_{km}) – 0,9686; 1,36478; 0,70408; 0,25090

W badanym okresie Spółka nie prowadziła hurtowego zakupu wody i hurtowej sprzedaży wody. Jako działania na rzecz ograniczenia strat wody Spółka wskazała

w każdym roku okresu kontrolowanego: montaż nowych oraz wymiana hydrantów i zasuw, wymianę przyłączy wodociągowych, remonty bieżące sieci wodociągowej, remonty bieżące hydroforowni. Koszty działań na rzecz ograniczenia strat wody w sieci wodociągowej wyniosły: w 2014 r. – 184,5 tys. zł; w 2015 r. – 292,1 tys. zł; w 2016 r. - 200,5 tys. zł; w 2017 r. (I kw.) – 20,3 tys. zł. Koszty pokryte zostały we wszystkich przypadkach ze środków własnych Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 264-267)

2.6. W toku kontroli ustalono, że liczba awarii na sieci wodociągowej jakie wystąpiły w 2015 r., 2016 r. i w I kw. 2017 r. (I kw.) oraz wskaźnik intensywności awarii (liczba uszkodzeń na 1 km sieci wodociągowej) w ww. latach, wyliczony przez podzielenie liczby awarii w danym roku przez długość sieci wodociągowej eksploatowanej w tym roku i rodzaj obiektów które ulegały awariom (przewody wodociągowe, połączenia przewodów, zasuwy, hydranty, wodomierze) wraz z przyczynami i skutkami awarii, były następujące: w roku 2015 – 30 awarii na ścianach przewodów, 5 na połączeniach przewodów, 3 zasuwy, 1 hydranty, 2 wodomierze, 31 w przewody rozdzielcze, 10 przyłącza wodociągowe. Suma awarii w roku (S) 41, łączna długość sieci wodociągu w km (L) 149,7 km, wskaźnik intensywności awarii (S/L) 0,27; w roku 2016 – 32 awarie na ścianach przewodów, 10 na połączeniach przewodów, 4 zasuwy, 1hydranty, 2 wodomierze, 1 na przewodach magistralnych, 32 w przewodach rozdzielczych, 16w przyłączach wodociągowych. Suma awarii w roku (S) 49, łączna długość sieci wodociągu w km (L) 154,9 km, wskaźnik intensywności awarii (S/L) 0,37; w roku 2017 (I kw.) – 4 awarie na ścianach przewodów, 2 na połączeniach przewodów, 1 zasuwy, 1hydranty, 1wodomierze, 7 w przewodach rozdzielczych, 2 w przyłączach wodociągowych. Suma awarii w kwartale (S) 9, łączna długość sieci wodociągu w km (L) 157,2 km, wskaźnik intensywności awarii (S/L) 0,23.

(dowód: akta kontroli str. 268)

2.7. Kontrola wykazała, że w okresie 2015-2017 (I kw.) maksymalny i minimalny czas trwania awarii w poszczególnych latach był następujący: 2015 r. (w godz.) – 13 i 1, przy liczbie awarii 41; 2016 r. – 11 i 1, liczba awarii 49; 2017 r. (I kw.) – 9,5 i 1, liczba awarii 9. Średni czas awarii w poszczególnych latach wynosił odpowiednio w godzinach: 4, 4 i 4.

(dowód: akta kontroli str. 269)

2.8. Prezes Spółki wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą przypadki długotrwałej przerwy w dostawie wody (trwającej ponad dobę) spowodowanej awarią nie miały miejsca. W przypadku gdyby wystąpiła taka awaria – przedsiębiorstwo organizuje i dostarcza cysterne z wodą przeznaczoną do spożycia. Woda taka jest wcześniej przebadana w laboratorium wody na Stacji Uzdatniania Wody. Woda do celów sanitarnych dla mieszkańców dostępna jest na samochodzie WUKO.

(dowód: akta kontroli str. 270)

2.9. Kontrola wykazała, że w przypadku 1 awarii z roku 2016 jej usunięcie zostało zlecone firmie zewnętrznej, w trybie zamówienia z wolnej ręki⁵.

Powody takiego działania wyjaśnił Prezes Spółki wskazując, że awarie sieci wodociągowej usuwane są w 99% za pomocą sił i środków przedsiębiorstwa. W roku 2016 w jedną z sobót wystąpiły w jednym czasie 3 awarie wodociągowe. 2 z nich zostały usunięte siłami Spółki, a jedna w celu ograniczenia przerwy w zasilaniu w wodę osiedla złożonego z 5 bloków – została zlecona firmie zewnętrznej. Wykonawcę wybrano na podstawie zlecenia z wolnej ręki. (krótki czas od informacji o awarii do koniecznego rozpoczęcia jej usunięcia, z uwagi na wystąpienie awarii w dzień wolny – brak było dużej ilości ofert). W badanym okresie był to jedyny przypadek zlecenia usunięcia awarii firmie zewnętrznej.

⁵ Wniosek Kierownika Wydziału Sieci Wod-Kan zaakceptowany przez Prokurenta / Głównego Księgowego.

(dowód: akta kontroli str. 270 i 410-411)

2.10 Informacje bieżące o awariach Spółka podawała na swojej stronie internetowej, w której funkcjonowały m.in. takie zakładki jak: internetowe biuro obsługi klienta, aktualności, jakość wody, awarie. Strona była skonfigurowana ze stroną Urzędu Miasta Dębica.

Działania podejmowane w przypadku awarii i po jej usunięciu, mające na celu zabezpieczenie wody przed zanieczyszczeniem i zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego wody, zaprezentował w złożonym wyjaśnieniu Prezes Spółki stwierdzając, że w przypadku wystąpienia awarii, przed zamknięciem dopływu wody, zostają zawiadomieni odbiorcy w celu umożliwienia im nabrania do naczyń wody aby uciążliwość jej braku była ograniczona. Równolegle zostaje powiadomiony PPIS i laboratorium wody przedsiębiorstwa. Następnie rozpoczynają się prace przy usuwaniu awarii. W przypadku konieczności przecięcia przewodów – ich końce zostają zabezpieczone przed zanieczyszczeniem ziemią i wodą z wykopu poprzez zadeklowanie i ciągłe pompowanie wody z wykopu. Po zakończeniu prac montażowych wyłączony odcinek zostaje napełniony i przepłukany na dostępnych hydrantach ppoż. W przypadku braku ww. hydrantów zostaje zdemontowany wodomierz i takie płukanie odbywa się przez przyłącze wodociągowe. Następnie pobierana i badana jest woda przez laboratorium wody „Wodociągów Dębickich”. Po pozytywnym wyniku procedura jest zakończona. Pobór próbek do badań wykonywany możliwie najszybciej po zakończeniu prac, a zakres ustalony z PPIS to: chlor wolny, barwa, mętność, bakterie grupy coli i E coli, bakterie Clostridium perfringens .

Spółka przedkładała Burmistrzowi Miasta corocznie, w latach 2015 – 2017, wraz ze sprawozdaniami z działalności za rok poprzedni, pisemne informacje wymagane w zezwoleniu na prowadzenie działalności, w tym o awariach.

Prezes podał także, że w badanym okresie wszystkie awarie były awariami krótkotrwałymi. Czas ich usunięcia nie przekraczał kilku godzin. W przypadku awarii o większym zakresie oddziaływania, zawiadamiany był telefonicznie Burmistrz Miasta Dębica. Informacje o awariach zamieszczane są każdorazowo na stronie internetowej Wodociągów Dębickich, która powiązana jest ze stroną internetową Urzędu Miasta. Na wypadek wystąpienia awarii dłuższych, Wydział Sieci Wodociągów Dębickich ma powiadamiać również na piśmie Burmistrza Miasta. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiło zdarzenie, wymagające uruchomienia procedur określonych w par. 5 pkt 1a oraz pkt 7 rjws. W wodzie podawanej do sieci nie wystąpiły przekroczenia parametrów jakości wody, określonych w rjws.

(dowód: akta kontroli str. 70-71-, 270-270A, 622-623)

2.11. Prowadzony przez Spółkę monitoring przepływu wody wykazał, że w okresie 2014-2017 (I kw.) stwierdzono zbyt niskie ciśnienie wody (zbyt niskie natężenie przepływu wody): w 2014 r. w 6 miejscach, w 2015 r. w 20 miejscach, w 2016 r. w 4 miejscach, w 2017 r. (I kw.) w 2 miejscach.

Prezes Spółki wyjaśnił, że wystąpiły braki wody w sieci wodociągowej oraz spadki ciśnienia spowodowane innymi wydarzeniami niż awarie wodociągowe. Wynikały one wyłącznie z awarii sieci elektrycznej zewnętrznego operatora – Tauronu. Zasięg oddziaływania tych awarii był niewielki – dotyczył tylko lokalnych hydroforni. Dzięki interwencjom „Wodociągów Dębickich”, również pisemnym, udało się doprowadzić do remontów sieci energetycznych i spadku ilości awarii już w roku 2016.

(dowód: akta kontroli str. 259, 270)

2.12. Przedsięwzięcia podejmowane przez Spółkę w celu zmniejszenia awaryjności sieci wodociągowej, a także w celu skrócenia czasu usuwania awarii oraz wydatki poniesione na ich realizację i źródła ich pokrycia były następujące:

Rodzaj wydatku	2014	2015	2016	2017 - plan	Źródło finansowania
Nakłady inwestycyjne w zł	1 176 695	827 875	802 175	675 000	Środki własne
Nakłady remontowe –	61 749	125 836	104 060	70 000	Środki własne

wymiana hydrantów i zasuw w zł						
Nakłady remontowe – wymiana przyłączy w zł	66 851	76 229	59 599	50 000		Środki własne
Nakłady remontowe – sieć wodociągowa w zł	54 105	88 430	36 792	40 000		Środki własne

Monitoring dotyczący kosztów awarii sieci wodociągowej na przestrzeni lat wykazywał następujące stany:

Średnia ilość wody wypływającej podczas awarii				5 m3	
Średnia ilość wody zużywanej do płukania i napełniania sieci – odcinki sieci 4m,				4x5m3=20m3	
Rok	Ilość awarii	Średni koszt pojedynczej awarii określony stratą wody w zł	Roczny koszt awarii (w zł)	Procentowe zmniejszenie strat wody z tyt. awarii w stosunku do roku wyjściowego 2012	Procentowy spadek ilości awarii w stosunku do roku wyjściowego 2012
2012	121	85,00 zł	10 285,00	100%	100%
2013	100	88,25 zł	8 825,00	86%	17%
2014	75	88,25 zł	6 618,75	64%	38%
2015	41	88,25 zł	3 618,25	65%	66%
2016	49	88,25 zł	4 324,25	58%	60%
2017- I kw.	9	88,25 zł	794,25	-	-

Ponadto Prezes Spółki wyjaśnił, że w badanym okresie kontynuowana była sukcesywna wymiana zasuw i budowa nowych węzłów z zasuwami na sieci wodociągowej. Prace te spowodowały ograniczenie skutków oddziaływania takich awarii polegających na zmniejszeniu ilości odbiorców pozbawionych zasilania, zmniejszenie czasu wystąpienia awarii (krótszy czas opróżnienia i napełnienia sieci). Montaż nowych węzłów na łącznikach z uszczelkami gumowymi spowodował likwidację naprężeń sieci, gdyż takie układy zasuw działają również jako kompensatory. Działania te zmniejszyły roczną ilość awarii na wodociągach o średnicach w zakresie DN100 do DN 300 do około 30% ilości występującej w latach wcześniejszych. Wymieniono najbardziej awaryjne odcinki sieci wodociągowej z azbestocementu i stali (małe średnice) np. ul. Gawrzyłowska, Tysiąclecia, Sobieskiego, Żuławskiego, część ul. Świętosława, Wiśniowa, Cicha, Brzegowa. Wraz z wymianą sieci prowadzona była również wymiana przyłączy na ww. ulicach oraz innych przyłączy, które zostały całkowicie wymienione a nie naprawione w sposób doraźny przez założenie obejmy naprawczej.

(dowód: akta kontroli str. 264-267)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie utrzymywanie sieci wodociągowej w dobrym stanie technicznym, modernizowanie i corocznie odnawianie na poszczególnych odcinkach jej długości.

3. Zapewnienie wymaganej jakości wody

3.1. W Spółce opracowano harmonogram badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wody - sporządzony przez Kierownika Laboratorium, który w dniu 1.10.2013 r. został zatwierdzony przez Prezesa Zarządu Spółki. W trakcie kontroli funkcjonowały: Harmonogram badań fizyko-chemicznych wody (D05a/wersja 02/01.10.2013) i Harmonogram badań mikrobiologicznych wody (D05/wersja 05/01.10.2013).

(dowód: akta kontroli str. 271-273)

3.2. Spółka uzgodniła z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym, tj. PPIS w Dębicy (poprzez akceptację harmonogramów):

a) stałe punkty czerpalne służące do pobierania próbek wody do badań: na 2015 rok - w dniu 31.10.2014 r.; na 2016 rok – w dniu 28.10.2015 r.; na 2017 rok – w dniu 1.12.2016 r.

b) harmonogram (częstotliwość) pobierania próbek wody do badań na 2015rok - zatwierdzony harmonogram 31.10.2014 r.; na 2016rok - zatwierdzony harmonogram 28.10.2015 r.; na 2017 rok - zatwierdzony harmonogram 1.12.2016 r.

Wyznaczono, w uzgodnieniu z PPIS, następujące punkty poboru wody do badań oraz częstotliwość pobierania próbek wody do badań z tych punktów:

- na 2015 rok :

WPW ul. Kwiatkowskiego 11 – 5 razy (woda podawana do sieci) i woda w sieci wodociągowej:

1. Stek-Rol-Sklep „Jubilatka” ul. Krakowska 38 - 3 razy
2. Oczyszczalnia Ścieków ul. Kosynierów Racl. 35 – 4 razy
3. Stacja paliw „Błysk” ul. Gawrzyłowska 8 – 3 razy
4. Hydrofornia – Zbiorniki końcowe - ul. Wielopolska – 3 razy
5. Myjnia PROCLEAN ul. Drogowców 2b – 2 razy
6. Źródł uliczny ul. Łukasiewicza -3 razy
7. Źródł uliczny ul. Świętosława – 2razy
8. Oczyszczalnia Ścieków ul. Kosynierów Racl. 35 – 4 razy
9. Hydrofornia ul. Gajowa – 4 razy

- na 2016 rok :

WPW ul. Kwiatkowskiego 11 – 5razy (woda podawana do sieci) i woda w sieci wodociągowej:

1. Stek-Rol-Sklep „Jubilatka” ul. Krakowska 38 - 3 razy
2. Oczyszczalnia Ścieków ul. Kosynierów Racl. 35 – 3 razy
3. Stacja paliw „Błysk” ul. Gawrzyłowska 8 – 3 razy
4. Hydrofornia – Zbiorniki końcowe - ul. Wielopolska – 3 razy
5. Stacja paliw „Błysk” ul. Gawrzyłowska 8 – 3 razy
6. Źródł uliczny ul. Łukasiewicza -3 razy
7. Źródł uliczny ul. Świętosława – 2 razy
8. Oczyszczalnia Ścieków ul. Kosynierów Racl. 35 – 3 razy
9. Hydrofornia ul. Gajowa – 3 razy

- na 2017 rok :

WPW ul. Kwiatkowskiego 11 – 3 razy (woda podawana do sieci) i woda w sieci wodociągowej:

1. Stek-Rol-Sklep „Jubilatka” ul. Krakowska 38 - 3 razy
2. Oczyszczalnia Ścieków ul. Kosynierów Racl. 35 – 3 razy
3. Straż Pożarna ul. Poddęby 6a - 3 razy
4. Hydrofornia – Zbiorniki końcowe - ul. Wielopolska – 3 razy
5. Stacja paliw „Błysk” ul. Gawrzyłowska 8 – 3 razy
6. Oczyszczalnia Ścieków ul. Kosynierów Raclawickich 35 – 3 razy
7. Hydrofornia ul. Gajowa – 3 razy

Badania jakości wody wodociągowej wykonywane przez Spółkę dla potrzeb kontroli wewnętrznej (bez uzgodnienia z PPIS) prowadzone były w następującej formie i liczbie:

- pobranej z ujęcia – w 1 punkcie, odpowiednio w liczbie 560 razy w roku 2015, 562 w 2016 r. i 147 w 2017 (I kw.);

- podawanej do sieci po uzdatnieniu - w 1 punkcie, odpowiednio 602, 604 i 153 razy w każdym z poszczególnych analizowanych lat;

- na sieci wodociągowej – w 9 stałych punktach, po 1-2 razy na miesiąc każdy z punktów,
- przed wodomierzem głównym lub przed przyłączem wodociągowym – 2 punkty, tj.: Zdrój uliczny ul. Świętosława (2 razy w roku) i Zdrój uliczny ul. Łukasiewicza (3 razy w roku)
- u odbiorców wody w budynkach mieszkalnych – w 34, 35 i 9 punktach w poszczególnych latach, odpowiednio w latach 35 razy w roku, 36 razy i 9 raz w I kw. 2017 r. (badania wody u odbiorców w budynkach mieszkalnych wykonywane po awariach lub na życzenie klienta po interwencjach).

(dowód: akta kontroli str. 274-281)

3.3. Zakres badań wody (w 2015 r., 2016 r. i 2017 r.) wykonywanych w ramach monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego, uzgodnionych z PPIS, zaprezentowano w punkcie 3.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Zakres badań wody uzgadniano z PPIS równocześnie z częstotliwością i miejscem pobierania próbek wody do badań w harmonogramach:

(dowód: akta kontroli str. 274-279)

3.4. Spółka zleciła w dniu 6.06.2016 r., zgodnie z dyspozycją zawartą w§10 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁶(dalej rjws), w ramach wstępnego monitoringu substancji promieniotwórczych, zleciła do Laboratorium Badawczego Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH Warszawa, badanie wody z rzeki Wisłoki na obecność 4 izotopów i dawki orientacyjnej. W dniu 21.07.2016 r. Spółka otrzymała wyniki, które były następujące:- tryt H-3; wynik < 10 Bq/l, - radon Rn-222;wynik 1,63±0,20 Bq/l, - izotopy radu:Ra-226; wynik < 8 mBq/l, Ra-228;wynik < 20 mBq/l, - dawka orientacyjna; wynik < 0,1 mSv/rok.

Na podstawie uzyskanych wyników określono kolejny pomiar: trytu H-3, Ra-226 i Ra-228 - za 5 lat, a radonu Rn-222 - za 10 lat.

Prezes Spółki wyjaśnił także, że monitoring trytu (Bq/l) w wodzie przeznaczonej do spożycia prowadzony był od 2008 roku. Wyniki w okresie objętym kontrolą, w ramach monitoringu przeglądowego, były następujące: 2015 rok - 4x (4x wynik <40 Bq/l); 2016 rok - 3x (3x wynik <3,5 kBq/m³); 2017 rok - nie zaplanowano oznaczenia trytu.

(dowód: akta kontroli str. 146, 282-283)

3.5. W okresie objętym kontrolą pobór próbek wody do badań oraz wykonywanie badania wody realizowały następujące laboratoria:

a) wody pobranej z ujęcia - 2015 rok: Laboratorium Wody - Wodociągi Dębickie Sp. z o.o. (dalej WD) i SGS Polska Sp. z o.o. Laboratorium Środowiskowe Pszczyna; - 2016 rok: Laboratorium Wody WD i Jars Sp. z o.o., Laboratorium Badawcze Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – PZH Warszawa

2017 rok: Laboratorium Wody WD i Jars Sp. z o.o. Laboratorium Badawcze

b) wody podawanej do sieci po uzdatnieniu - 2015 rok: Laboratorium Wody WD i SGS Polska Sp. z o.o. Laboratorium Środowiskowe Pszczyna, Laboratorium Badania Wody i Ścieków Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o., WSSE w Rzeszowie (odziały lab. w Rzeszowie i Sanoku); - 2016 rok: Laboratorium Wody WD i Jars Sp. z o.o. Laboratorium Badawcze oraz Laboratorium Badania Wody i Ścieków Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. , WSSE w Rzeszowie (odziały lab. w Rzeszowie i Sanoku),

- 2017 rok: Laboratorium Wody WD i Jars Sp. z o.o. Laboratorium Badawcze oraz Laboratorium Badania Wody i Ścieków Tarnowskie Wodociągi i WSSE w Rzeszowie (odziały lab. w Rzeszowie i Sanoku)

---

⁶Dz.U. 2015 poz. 1989.

- c) wody z ustalonych punktów na sieci wodociągowej - 2015 rok: Laboratorium Wody WD i SGS Polska Sp. z o.o. Laboratorium Środowiskowe Pszczyna oraz Laboratorium Badania Wody i Ścieków Tarnowskie Wodociągi i WSSE w Rzeszowie (odziały lab. w Rzeszowie i Sanoku); - 2016 rok: Laboratorium Wody WD i Jars Sp. z o.o. Laboratorium Badawcze oraz Laboratorium Badania Wody i Ścieków Tarnowskie Wodociągi i WSSE w Rzeszowie (odziały lab. w Rzeszowie i Sanoku); - 2017 rok: Laboratorium Wody WD i Jars Sp. z o.o. Laboratorium Badawcze oraz Laboratorium Badania Wody i Ścieków Tarnowskie Wodociągi i WSSE w Rzeszowie (odziały lab. w Rzeszowie i Sanoku)
- d) w punktach czerpalnych przed wodomierzem głównym lub przyłączem wodociągowym – w 2 punktach, tj.: Zdrój uliczny ul. Świętosława i Zdrój uliczny ul. Łukasiewicza,
- e) z zaworów używanych do poboru wody w budynkach mieszkalnych - 2015 rok: Laboratorium Wody WD; - 2016 rok: Laboratorium Wody WD; - 2017 rok: Laboratorium Wody WD.

(dowód: akta kontroli str. 284)

3.6. Kontrola wykazała, że laboratoria wykonujące badania dla Spółki w całym okresie 2015-2017 (I kw.) posiadały zatwierdzone przez PPIS systemy jakości prowadzonych badań wody, o których mowa w §7 ust. 1 rjws. Decyzje wydawane były na 1 rok.

- na 2015 rok: Laboratorium Wody WD: Decyzja PPIS w Dębicy PSK.453-03-01-12/14 z dnia 1.10.2014 r.; SGS Polska Sp. z o.o. Laboratorium Środowiskowe - Pszczyna - Decyzja PPIS w Tychach 17/NS/HK.4560-131d/14 z dnia 27.10.2014 r.; Laboratorium Badania Wody i Ścieków Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. - Decyzja PPIS w Tarnowie 19/2014, NHK.430.933.2014 z dnia 23.12.2014 r.

- na 2016 rok: Laboratorium Wody WD: Decyzja PPIS w Dębicy PSK.453-03-01-14/15 z dnia 1.10.2015 r.; Jars Sp. z o.o. Laboratorium Badawcze: Decyzja PPIS w Katowicach NS/HKiŚ/4560/ZL/26-32/2016 z dnia 14.07.2015 r. i Decyzja PPIS w Katowicach NS/HKiŚ/4560/ZL/27-10/2016 z dnia 21.04.2016 r. oraz Decyzja PPIS w Legionowie PPIS.HKN.624.1.728.2016 z dnia 18.03.2016 r.; Laboratorium Badania Wody i Ścieków Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.: Decyzja PPIS w Tarnowie 17/2015; NHK.430.1013.2015 z dnia 21.12.2015 r.

- na 2017 rok (I kw.): Laboratorium Wody WD: Decyzja PPIS w Dębicy PSK.453-03-01-13/16 z dnia 29.09.2016 r.; Jars Sp. z o.o. Laboratorium Badawcze Decyzja PPIS w Katowicach NS/HKiŚ/4560/ZL/27-10/2016 z dnia 21.04.2016 r.; Laboratorium Badania Wody i Ścieków Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.: Decyzja PPIS w Tarnowie 17/2016, NHK.430.1041.2016 z dnia 22.12.2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 285-308)

3.7. W okresie od 1.01.2015 do 28.11.2015 r., tj. do czasu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, laboratorium przekazywało Spółce sprawozdanie z badań w terminie od 3 do 21 dni od daty poboru próbek, natomiast Spółka przekazywała PPIS Dębica wyniki badań wody w terminach od 11 do 68 dni od daty otrzymania sprawozdania z laboratorium. W roku 2007 ustalono pomiędzy Spółką i PPIS, że przesyłanie sprawozdań z badań odbywać się będzie po zakończeniu każdego kwartału⁷.

W roku 2016 laboratorium przekazywało Spółce sprawozdanie z badań w terminie od 1 do 15 dni od daty poboru próbek, natomiast Spółka przekazywała PPIS wyniki badań wody - w 3 przypadkach w tym samym dniu, a w pozostałych w terminach nie przekraczających 6 dni od daty otrzymania sprawozdania z laboratorium.

⁷ Tak było do 13 listopada 2015 r., tj. do czasu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2015 poz. 1989).

(dowód: akta kontroli str. 309-310 i 412)

3.8. i 3.9. W okresie objętym kontrolą nie występowały przypadki przekroczenia parametrów jakości wody określonych w rjws i nie prowadzono w Spółce badań pod tym kątem.

(dowód: akta kontroli str. 310)

3.10. Spółka otrzymywała ocenę jakości wody od PPIS w terminach 16 i 18 dni od daty przekazania przez Spółkę sprawozdania z wyników badań - w roku 2015 oraz od 3 do 59 dni - w roku 2016.

W roku 2015 PPIS w Dębicy wydał 6 decyzji i we wszystkich stwierdzał przydatność wody do spożycia przez ludzi, w tym 2 decyzje były wydane na podstawie otrzymanych od Spółki wyników badań (i wyników PPIS), tj.: decyzja z dnia 17.06.2015 r.; sprawozdanie LW/01/05/2015 przekazane pismem z dnia 28.05.2015 r. (data wpływu 29.05.2015 r.) oraz decyzja z dnia 14.10.2015 r.; sprawozdanie LW/01/09/2015 i LW/02/09/2015 przekazane pismem z dnia 28.09.2015 r. (data wpływu 28.09.2015 r.). Pozostałe 4 decyzje PPIS wydał na podstawie tylko swoich wyników.

W roku 2016 PPIS wydał 6 decyzji i we wszystkich stwierdzał przydatność wody do spożycia przez ludzi, w tym 1 decyzję PPIS wydał tylko na podstawie swoich wyników, 4 decyzje były wydane na podstawie otrzymanych od Spółki wyników badań (i wyników PPIS) oraz 1 decyzja była wydana tylko na podstawie otrzymanych od Spółki wyników badań, tj.: decyzja z dnia 22.02.2016 r.; 12 sprawozdań przekazanych pismem z dnia 11.02.2016 r. (data wpływu 11.02.2016 r.) i 2 sprawozdania przekazane pismem z dnia 18.02.2016 r. (data wpływu 19.02.2016 r.); decyzja z dnia 20.04.2016 r.; 10 sprawozdań przekazanych pismem z dnia 14.04.2016 r. (data wpływu 15.04.2016 r.); decyzja z dnia 21.07.2016 r.; 14 sprawozdań przekazanych pismem z dnia 23.06.2016 r. (data wpływu 23.06.2016 r.) i 3 sprawozdania przekazane pismem z dnia 15.07.2016 r. (data wpływu 18.07.2016 r.); decyzja z dnia 5.10.2016 r.; 14 sprawozdań przekazanych pismem z dnia 16.08.2016 r. (data wpływu 16.08.2016 r.) i 1 sprawozdanie przekazane pismem z dnia 22.08.2016 r. (data wpływu 23.08.2016 r.); decyzja z dnia 20.12.2016 r.; 17 sprawozdań przekazanych pismem z dnia 20.10.2016 r. (data wpływu 21.10.2016 r.) i 10 sprawozdań przekazane pismem z dnia 14.12.2016 r. (data wpływu 19.12.2016 r.)

Prezes Spółki wyjaśnił, że w dniu 10.05.2017 r. Spółka otrzymała „Obszarową ocenę jakości wody dla miasta Dębicy za rok 2016”, przekazaną przez PPIS pismem (PSK.453-10-10/17) z dnia 23.03.2017 r., które PPIS wysłał do Burmistrza Miasta Dębica. W roku 2017 (I kw.), do czasu prowadzenia kontroli, Spółka decyzji PPIS nie otrzymywała. W rozmowie telefonicznej (13.06.2017 r.) uzyskano informację, że zgodnie z aktualnie obowiązującym rjws (§19 pkt.4) w 2017 roku, w przypadku nie przekroczenia parametrów jakości wody określonych w rjws, PPIS wyda 2 decyzje na rok.

Spółka dotychczas przekazała: 9 sprawozdań - pismem z dnia 10.02.2017 r. (data wpływu 13.02.2017 r.) i 3 sprawozdania - pismem z dnia 20.02.2017 r. (data wpływu 23.02.2017 r.).

(dowód: akta kontroli str. 311-318)

3.11. Kontrola wykazała, że w roku 2015 na 41 badań wody wodociągowej wykonanych przez Spółkę⁸, PPIS wydał łącznie 6 ocen jakości, w tym we wszystkich (6) przypadkach zakwalifikowano wodę jako przydatną do spożycia. W roku 2016 na 37 badań wydano 6 ocen jakości i 6 określających przydatność do spożycia. W roku 2017 (I kw.) na 5 przeprowadzonych badań PPIS nie wydawał ocen jakości wody.

⁸Badania wody wodociągowej, z których sprawozdania zostały przekazane PPIS zgodnie z harmonogramami zatwierdzonymi przez PPIS i aktualnie obowiązującym rozporządzeniem o jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 312-318)

3.12.; 3.13.; 3.14. W okresie objętym kontrolą Spółka nie otrzymywała z PPIS ocen o warunkowej przydatności wody do spożycia oraz o braku przydatności wody do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 312-318)

3.15. Spółka otrzymała decyzję PPIS w Dębicy (PSK.453-03-01-12/15) z dnia 17.08.2015 r.(na wniosek Spółki z 12.08.2015 r.) zezwalającą na zwiększoną wartość chloru wolnego w strefie zaopatrzenia do wartości 0,6mg/l pod warunkiem kontroli sumy chlorynów i chloranów w strefie zaopatrzenia 1 raz na tydzień(decyzja była ważna od 15.08.2015 r. do 31.10.2015 r.).

Prezes Spółki wyjaśnił, że w okresie obowiązywania w/w decyzji nie było konieczności znacznego podnoszenia dawki dezynfektanta i tym samym wartość chloru wolnego w strefie zaopatrzenia nie przekroczyła wartości 0,3mg/l – czyli wartości dopuszczalnej zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem o jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 311 i 319-320)

3.16. W okresie objętym kontrolą nie występowały w Spółce awarie systemu uzdatniania wody bądź powódź na obszarze Dębicy. Łączna liczba awarii i planowanych zamknięć spowodowanych koniecznością wymiany przewodu na sieci wodociągowej to: 2015 rok – 63 awarie; 2016 rok - 61; 2017 rok (I kw.) - 18.Punktów poboru do badań po awariach i planowanych zamknięciach nie uzgadniano z PPIS. Miejsce poboru próbek oznaczano w rejonie awarii lub wymiany wodociągu.

Pobór próbek do badań realizowano niezwłocznie po usunięciu awarii, a zakres ustalony z PPIS to: chlor wolny, barwa, mętność, bakterie grupy coli i E coli, bakterie Clostridium perfringens.

W okresie objętym kontrolą nie występowały przypadki przesyłania siecią przez Spółkę wody niespełniającej wymagań określonych w rjws a powodowane ewentualną awarią sieci.

(dowód: akta kontroli str. 321)

3.17. W latach 2015 r., 2016 r. i 2017 r. (I kw.) woda wodociągowa podlegała badaniom PPIS wykonywanym w ramach monitoringu jakości wody, z tego: 2015 rok - 26 pobranych próbek wody; 2016 rok - 17 pobranych próbek wody; 2017 rok (I kw.) - 3 pobrane próbki wody.

W żadnym przypadku nie było stwierdzenia jakości wody warunkowo przydatnej lub nieprzydatnej do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 321)

3.18. Jakość wody ujmowanej dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia miasta w wodę badana była pod względem fizykochemicznym (mętność, jon amonowy, mangan, clostridium perfringens, enterokoki, miano coli typu kałowego) wg harmonogramu ustalonego przez PPIS w Dębicy (częstotliwość zaprezentowana w punkcie 3.2. niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*).

Podwyższona wartość jonu amonowego w ujmowanej wodzie z rzeki Wisłoki miała miejsce w okresie zimowym gdy rzeka była zamarznięta.

Podwyższona mętność ujmowanej wody z rzeki Wisłoki miała miejsce w okresie gwałtownych opadów deszczu i gwałtownego topnienia dużych ilości śniegu.

(dowód: akta kontroli str. 322-333)

3.19. W okresie objętym kontrolą Spółka podejmowała działania w celu poprawy jakości ujmowanej wody, w tym: w marcu 2015 r. nastąpiła dostawa i montaż przetwornicy częstotliwości zasilania pompy wody surowej Nr 1; w listopadzie 2015 r. nastąpiła wymiana szaf sterowniczych na filtrach żwirowych; w grudniu 2015 r. zrealizowano dostawę i montaż dwóch pomp wody płuczącej filtry wraz z przetwornicą częstotliwości; w maju 2017 r. zrealizowano dostawę i montaż przetwornicy częstotliwości zasilającą pompę płuczną.

Wydatki na realizację inwestycji wodociagowych zaplanowanych w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych 2015-2016 były następujące: rok 2015 - modernizacja Stacji Uzdatniania Wody na wartość 729 tys. zł ze środków własnych, budowa magistrali wodociagowej DN300 od ul. Krakowskiej do ul. Wielopolskiej na wartość 3 tys. zł ze środków własnych, rozwój i modernizacja sieci wodociagowej rozdzielczej z przyłączami, hydrofornie na wartość 920tys. zł ze środków własnych; rok 2016 - modernizacja Stacji Uzdatniania Wody na wartość 433 tys. zł ze środków własnych, budowa magistrali wodociagowej DN300 od ul. Krakowskiej do ul. Wielopolskiej na wartość 146 tys. zł ze środków własnych, budowa instalacji fotowoltaicznej zasilającej Stację Uzdatniania Wody na wartość 20 tys. zł ze środków własnych, rozwój i modernizacja sieci wodociagowej rozdzielczej z przyłączami, hydrofornie na wartość 733 tys. zł ze środków własnych. Ponadto Prezes Spółki wyjaśnił, że w lutym 2017 r. został złożony wniosek o dofinansowanie unijne projektu „Rozwój gospodarki wodno-ściekowej Miasta Dębica z modernizacją oczyszczalni ścieków”. W ramach tego projektu przewidziana jest modernizacja Stacji Uzdatniania Wody mająca na celu poprawę i optymalizację procesów technologicznych pobierania i uzdatniania wody. Modernizacja obejmuje: unowocześnienie systemów flokulacji, koagulacji i dezynfekcji wody; modernizację układu technologicznego dla ciągłości procesu uzdatniania wody; budowę zbiornika wody czystej o pojemności min. 2000 max. 3000 m³ i zapewnienie; możliwości płukania filtrów bez środka do dezynfekcji; wymianę rurociągów technologicznych, zasilania i automatyki; modernizację filtrów żwirowych, wymianę rurociągów technologicznych, wymianę pomp, modernizację systemów zasilania i sterowania procesem technologicznym. W maju 2017 r. złożono wniosek o dofinansowanie ze środków unijnych projektu obejmującego „Budowę instalacji fotowoltaicznej, zasilającej Stację Uzdatniania Wody o mocy do 200 kW.„, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej procesów uzdatniania wody.

(dowód: akta kontroli str. 311 i334-335)

3.20. Technologia uzdatniania wody w Spółce w latach 2015-2017 była niezmienna i obejmowała następujące procesy: koagulacja (I i II stopień), flokulacja, sedymentacja, filtracja, usuwanie agresywnego dwutlenku węgla, dezynfekcja (wstępna i końcowa). Stacja uzdatniania wody pracowała w określonym układzie technologicznym: woda ujmowana jest z rzeki Wisłoki. Rurociągami o średnicach DN 600 kierowana jest do 2 piaskowników, gdzie zostawia naniesiony materiał – m.in. piasek, gałęzie. Po wstępnym oczyszczeniu kierowana jest do komory lewarowej gdzie za pomocą pomp dwoma rurociągami DN 500 dostaje się dalej do pompowni wody surowej. Następnie poddawana jest dezynfekcji wstępnej za pomocą dwutlenku chloru (ClO₂)/chloru (Cl₂) i lampy UV. Dodatkowo do wody podawany jest koagulant – pierwszy etap koagulacji. Z pompowni wody surowej woda rurociągiem tłocznym DN 500 doprowadzana jest do osadnika wstępnego złożonego z czterech komór. Dzięki związkom zawartym w koagulancie cząstki zanieczyszczeń o małych rozmiarach łączą się i tworzą większe formy, które łatwiej można usunąć. W osadniku wstępnym zachodzi proces sedymentacji (opadania zawiesin, powstałych w procesie koagulacji). Nagromadzony osad usuwany jest za pomocą wydajnych zgarniaczy dennych. Z osadnika wstępnego woda dalej przepływa do mieszaczy i komór flokulacji, gdzie ponownie do wody podawany jest koagulant – drugi stopień koagulacji. W kolejnym etapie woda kierowana jest do osadnika pokoagulacyjnego, składającego się z czterech komór. W osadniku następuje opadanie zawiesiny lekkiej oraz znaczna redukcja barwy i mętności wody. Woda z osadników pokoagulacyjnych przepływa na osiem filtrów pośpiesznych piaskowych. Działanie filtrów polega na zatrzymaniu resztek zanieczyszczeń stałych przez złożę filtracyjne. Kolejnym etapem uzdatniania jest usunięcie z wody

agresywnego dwutlenku węgla, który mógłby powodować korozję sieci wodociągowej. Poprzez zbiorniki pośrednie, desorber i pompownię pośrednią woda tłoczona jest do zbiorników kontaktowych. Przed zbiornikami kontaktowymi prowadzona jest dezynfekcja końcowa za pomocą lampy UV, która wytwarza promienie ultrafioletowe niszczące skutecznie mikroorganizmy oraz przy użyciu dwutlenku chloru (ClO₂)/chloru (Cl₂). Ze zbiorników kontaktowych woda odpływa do studni zbiorczej, stanowiącej czerpnię dla pomp wysokiego tłoczenia. Z pompowni wysokiego tłoczenia, woda w ilości około 7 000 m³/dobę, transportowana jest do sieci miejskiej. Środki chemiczne stosowane w procesach uzdatniania wody to:

- a) w procesie koagulacji: zamiennie Flokor 1 ASW i PAX XL 19H.
- b) środki stosowane do dezynfekcji wody:
- c) dezynfekcja wody: chlor oraz dwutlenek chloru,
- d) do produkcji dwutlenku chloru: używany jest roztwór chlorku sodu i chlor gazowy.

(dowód: akta kontroli str. 336 -337)

3.21. Prezes Spółki wyjaśnił, że w badanym okresie na Wydziale Produkcji Wody nie wprowadzano zmian w technologii. W lutym 2017 roku został złożony wniosek o dofinansowanie unijne projektu "Rozwój gospodarki wodno-ściekowej Miasta Dębica z modernizacją oczyszczalni ścieków". W ramach tego projektu przewidziana jest modernizacja Stacji Uzdatniania Wody.

(dowód: akta kontroli str. 311)

3.22. Materiały i wyroby używane w Spółce do uzdatniania wody w okresie objętym kontrolą, posiadały pozytywną ocenę higieniczną wydaną przez PPIS i były następujące: CARUSOL C (40% roztwór nadmanganianu sodu) z oceną PPIS z 27.08.2008 r.; PAX XL 19H – wodny roztwór pentahydroksychlorkudiglinu) - ocena z 18.02.2010 r.; autocysterna ocena z 1.04.2011 r.; pompy wody surowej - ocena z 16.11.2012 r.; pompy wysokiego tłoczenia - ocena z 16.11.2012 r.; generator dwutlenku chloru - 26.11.2012 r.; rury i armatura do przesyłu wody surowej - ocena z 26.11.2012 r.; lampa UV - ocena z 31.05.2013 r.; zgarniacze denne - ocena z 12.06.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 338-346)

3.23. Spółka na swojej stronie internetowej, w zakładce JAKOŚĆ WODY, po zakończeniu danego miesiąca przedstawiała w formie tabelki podstawowe parametry wody uzdatnionej. Prezes Spółki wyjaśnił, że są to wartości średnie z miesiąca poprzedniego oraz, że jest też dodatkowa obszerna informacja o twardości wody.

(dowód: akta kontroli str. 311 i 414-415)

3.24. i 3.25. W okresie objętym kontrolą nie występowały przypadki przesyłania przez Spółkę wody niespełniającej wymagań określonych w rjws.

(dowód: akta kontroli str. 321)

3.26. Prezes Spółki wyjaśnił, że Spółka nie napotykała większych trudności w uzyskiwaniu poprawnej jakości dostarczanej wody. Przejściowe trudności związane są warunkami atmosferycznymi i ich wpływem na wodę w Wisłonce, np.: a) jeśli w okresie zimowym dochodzi do sytuacji, gdy wartość jonu amonowego w ujmowanej wodzie z rzeki Wisłoki jest wyższa niż 0,6mg/l, pojawiają się przejściowe trudności z uzyskaniem wartości jonu amonowego 0,50mg/l w wodzie uzdatnionej (0,50mg/l- wartość dopuszczalna zgodnie z rjws), b) jeśli występują gwałtowne opady i mętność w ujmowanej wodzie z rzeki Wisłoki przekracza 500NTU (gwałtowne opady), konieczne jest stosowanie wysokich dawek koagulanta i środków do dezynfekcji i oraz wzmożona kontrola jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 311)

3.27. W badanym okresie nie wpływały pisemne skargi od konsumentów na złą jakość wody wodociągowej. Natomiast odnotowano w roku 2015: e-mail -1 raz (blok

ul. Robotnicza) i telefoniczne zgłoszenie 3 razy (domy prywatne przy ul. Gawrzyłowskiej, Tysiąclecia, Polnej) oraz w roku 2016 telefoniczne zgłoszenie 2 razy blok przy ul. Sobieskiego i dom przy ul. Tysiąclecia). Skargi dotyczyły zapachu wody. Podejmowane wtedy działania to ustalenie terminu poboru próbek, przyjazd do konsumenta i pobór próbek, wykonanie badań, poinformowanie klienta o wynikach badań, w razie potrzeby przepłukanie odcinka sieci w rejonie zgłoszenia.

(dowód: akta kontroli str. 310)

3.28. Prezes Spółki podał w złożonym wyjaśnieniu, że Spółka w miesiącu czerwcu 2015 r. oraz w maju 2016 r. zaprosiła i zorganizowała spotkania na Stacji Uzdatniania Wody z zarządcami nieruchomości, zarządcami wspólnot mieszkaniowych oraz zainteresowanymi osobami indywidualnymi zamieszkującymi w budynkach wielolokalowych, przeprowadzając szkolenie mające na celu zachowanie i poprawę dbałości o instalację wodociągową na końcowych punktach czerpalnych, a także prawidłowe rozliczanie zużytej wody czy zmniejszanie strat u odbiorców indywidualnych poprzez prawidłowe rozliczenia. Szkolenia prowadzili pracownicy Działu Sieci, Działu Technicznego oraz Działu Sprzedaży i Obsługi Klienta, a także przedstawiciel producenta wodomierzy. Pracownicy Spółki są cały czas w kontakcie z zarządcami budynków wielolokalowych i służą pomocą i swoją wiedzą na temat właściwej eksploatacji i dbałości o prawidłowy stan techniczny instalacji wodociągowej.

(dowód: akta kontroli str. 347)

3.29. W Spółce w okresie 2015-2017 funkcjonowały 3 procedury działań związanych z ochroną infrastruktury wodociągowej przed sytuacją kryzysową, w tym:

1) w oparciu o postanowienia ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym⁹ opracowano *Dokumentację funkcjonowania urządzeń zaopatrzenia w wodę Wodociągów Dębickich sp. z o.o. w warunkach specjalnych – Plan ochrony infrastruktury krytycznej*, który został zatwierdzony przez Prezesa Zarządu Spółki „Wodociągi Dębickie” oraz wdrożony do stosowania Zarządzeniem Nr 6/2009 Prezesa Zarządu Spółki „Wodociągi Dębickie” Sp. z o.o. z dnia 16 lutego 2009r. oraz zaktualizowany Zarządzeniem Nr 11/2017 Prezesa Zarządu Spółki z dnia 1 czerwca 2017 r.

2) w realizacji Decyzji Wojewody Podkarpackiego Nr 17/01 z dnia 7 listopada 2001 r. oraz Nr 7/2013 z dnia 30.09.2013 r. oraz w oparciu o postanowienia ustawy z dnia 22 sierpnia 1997r. o ochronie osób i mienia¹⁰ w Spółce w sposób ciągły realizowane były działania w zakresie ochrony podstawowych elementów infrastruktury wodociągowej takich jak Ujęcie Brzegowe oraz Stacja Uzdatniania Wody przy ul. Kwiatkowskiego oraz Zbiorniki Wyrównawcze przy ul. Wielopolskiej przed sytuacją kryzysową. Ochrona w/w obiektów realizowana była zgodnie z *Planem Ochrony Ujęcia Brzegowego wraz ze Stacją Uzdatniania Wody* L.dz. 5443/14 zatwierdzonym w dniu 3.11.2014 r. przez Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Rzeszowie oraz wdrożony do stosowania Zarządzeniem Nr 20/2016 Prezesa Zarządu Spółki z dnia 13 lipca 2016 r.

3) opracowany został *Plan zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych na terenie miasta Dębica* (obrona cywilna). Dokument ten został uzgodniony z Koordynatorem Wojewódzkim Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Dębicy, zatwierdzony przez Burmistrza Miasta Dębica oraz wdrożony do stosowania Zarządzeniem Nr 12/2017 Prezesa Zarządu Spółki z dnia 1 czerwca 2017 r.

⁹Dz. U. 2017 r. poz. 209.

¹⁰Dz. U. z 2016 poz. 1432.

(dowód: akta kontroli str. 348-349)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie dostarczanie mieszkańcom miasta Dębica wody dobrej jakości, na co niewątpliwie miały wpływ właściwie określone strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia wody oraz właściwie realizowane procedury uzdatniania wody. Zadbano o właściwy poziom badań wody przez służby sanitarne. W efekcie wszystkie badania wody przeprowadzone przez upoważnione służby wykazywały, że parametry jakościowe kwalifikowały wodę każdorazowo jako – woda przydatna do spożycia. Wprowadzane innowacje technologiczne oraz materiały i wyroby używane do uzdatniania wody, posiadały pozytywną ocenę higieniczną. Spółka zadbała o przekazywanie mieszkańcom miasta informacji, poprzez media społecznościowe, o jakości wody w wodociągu.

4. Prawdliwość ustalania cen za wodę wodociągową

4.1. Podstawowe dane finansowe „Wodociągów Dębickich” Sp. z o.o. w latach 2014-2016 przedstawiały się następująco (w zł):

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016
Wartość aktywów/pasywów	65 924 264,62	65 590 116,89	64 076 598,27	62 478 086,00
Kapitał podstawowy	42 568 500,00	42 568 500,00	42 568 500,00	42 568 500,00
Kapitał zapasowy	149 295,60	194 437,29	247 189,63	298 729,42
Rachunek zysków i strat (zysk/strata netto)	45 141,69	52 752,34	71 539,79	76 645,39
Stan środków pieniężnych na koniec okresu	1 105 828,84	1 163 768,69	702 284,66	764 041,50
Przychody ze sprzedaży ogółem	16 909 620,64	17 160 827,41	17 534 452,40	18 140 459,57
- w tym: przychody w zakresie rozprowadzania wody (bez opłat abonamentowych)	7 011 057,00	7 189 164,00	7 302 087,00	8 211 441,00
Koszty działalności operacyjnej	17 385 300,24	17 518 209,42	18 245 626,74	18 636 533,57
Zysk (strata) ze sprzedaży	- 475 679,60	- 357 382,01	-711 174,34	-496 074,00

Prezes Spółki wyjaśnił, że Spółka w badanym okresie nie występowała do miasta Dębica o dodatkowe środki na realizację zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i nie otrzymywała dofinansowania na cele rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych, nie była również uchwalana ani przekazywana dopłata do cen wody, o której mowa w art. 24 ust. 6 uzw.

(dowód: akta kontroli str. 416 i 436-480)

4.2. Spółka posiadała system rachunkowości zgodny z obowiązującymi przepisami o rachunkowości¹¹ co znajduje swoje potwierdzenie w raportach z badania przeprowadzanych przez biegłych rewidentów księgowych. Szczegółowe zasady prowadzenia ewidencji księgowej zawiera regulacja wewnętrzna Spółki w postaci

¹¹Ustawa z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1047).

Uchwały nr 39/2013 Zarządu Spółki „Wodociągi Dębickie” Sp. z o.o., z dnia 27.12.2013 r. dotycząca wprowadzenia *Polityki Rachunkowości*, planu kont itd.

(dowód: akta kontroli str. 417-418 i 481)

4.3. Wniosek o przedłużenie czasu obowiązywania dotychczasowych taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na okres 1.04.2015-31.03.2016 został złożony w dniu 16.01.2015 r. Do wniosku dołączono wymagane przepisami załączniki, tj. informacje dotyczące zakresu świadczonych usług oraz warunków ekonomicznych uzasadniających przedłużenie obowiązywania dotychczasowych taryf (zgodnie z art. 24 ust. 9b i 9c uzzw). We wniosku o przedłużenie okresu obowiązywania taryf Spółka powołała się na przeprowadzone analizy warunków ekonomicznych funkcjonowania przedsiębiorstwa jako podstawy uzasadniające spełnienie wymogów ustawowych. W materiałach dostarczonych przez Spółkę znajdują się materiały analityczne będące potwierdzeniem przeprowadzenia wyżej wymienionych czynności (arkusz kalkulacyjny „Wniosek – taryfy 2015 jednoczłonowe” - ostatnia modyfikacja z dnia 19.01.2015 r.).

Wniosek o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na okres 1.04.2016-31.03.2017 został złożony w dniu 19.01.2016 r., tj. z zachowaniem ustawowego wymogu 70 dni przed wejściem taryf w życie (zgodnie z art. 24 ust. 2 uzzw). W pliku dokumentów do wniosku przedłożonego do weryfikacji przez Burmistrza Miasta Dębica brak było oddzielnego dokumentu oznaczonego jako „taryfa”, który zgodnie z wymaganiami § 19 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków¹² - dalej r.t.w.r., powinien być dołączony do wniosku. Zawartość tego dokumentu została określona w § 4 r.t.w.r. Do wniosku dołączono uzasadnienie wniosku (zgodnie z § 19 r.t.w.r.),

Prezes Spółki wyjaśnił, że zakres informacji, o której mowa powyżej, wymaganej w §4 Rozporządzeniu znajduje się w uzasadnieniu, będącym załącznikiem do wniosku taryfowego. Taki układ wniosku stosowany był od wielu lat, zostanie poprawiony w kolejnym wniosku taryfowym.

W uzasadnieniu wniosku o zatwierdzenie taryf zamieszczono w szczególności informacje dotyczące:

- 1) zakresu świadczonych usług i lokalnych uwarunkowań ich świadczenia;
- 2) standardów jakościowych usług, w tym informację dotyczącą wpływu określonej taryfy na ich poprawę;
- 3) spodziewanej poprawy jakości usług przy wprowadzeniu nowych metod alokacji kosztów;
- 4) zmian warunków ekonomicznych w czasie obowiązywania taryf.

Do uzasadnienia wniosku o zatwierdzenie taryf dołączono:

- 1) ostatnie sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2014 wraz z opinią biegłego rewidenta księgowego
- 2) wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016-2022 (zatwierdzony Uchwałą Nr XIV/144/2015 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 30.12.2015 r.);
- 3) tabele stanowiące załączniki do wzoru wniosku, będące szczegółową kalkulacją cen i stawek opłat.

Ponadto do wniosku załączono kopie uchwał zarządu i rady nadzorczej spółki aprobujące opracowany wniosek.

Wniosek o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na okres 1.04.2017-31.03.2018 został złożony w dniu 16.01.2017 r., tj. z zachowaniem

¹²Dz.U. 2006 nr 127 poz. 886 i Dz.U. 2016 nr 0 poz. 1301.

ustawowego wymogu 70 dni przed wejściem taryf w życie (zgodnie z art. 24 ust. 2 uzzw).

W odróżnieniu od lat poprzednich Spółka zrezygnowała z wprowadzenia stawki opłat za przyłączenie do urządzeń wodociagowych wynikających z kosztów badań technicznych.

Do wniosku dołączono uzasadnienie wniosku (zgodnie z § 19 r.t.w.r., tj. w uzasadnieniu wniosku o zatwierdzenie taryf zamieszczono w szczególności informacje dotyczące:

- 1) zakresu świadczonych usług i lokalnych uwarunkowań ich świadczenia;
- 2) standardów jakościowych usług, w tym informację dotyczącą wpływu określonej taryfy na ich poprawę;
- 3) spodziewanej poprawy jakości usług przy wprowadzeniu nowych metod alokacji kosztów;
- 4) zmian warunków ekonomicznych w czasie obowiązywania taryf.

Do uzasadnienia wniosku o zatwierdzenie taryf dołączono:

- 1) ostatnie sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2015 wraz z opinią biegłego rewidenta księgowego;
- 2) wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016-2022 (zatwierdzony Uchwałą Nr XIV/144/2015 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 30.12.2015 r.);
- 3) tabele stanowiące załączniki do wzoru wniosku, będące szczegółową kalkulacją cen i stawek opłat

Spółka w żadnym z badanych wniosków taryfowych nie załączyła (ani nie zamieściła stosownej informacji w treści wniosku, uzasadnienia do wniosku) informacji o ilości i cenie za zakup wody przez przedsiębiorstwo wodociagowo-kanalizacyjne (wymaganej przez § 19 ust. 3 pkt 3 r.t.w.r.). Stosowna informacja winna znaleźć się w treści ww. dokumentów także w sytuacji, gdy Spółka nie dokonuje zakupów wody z obcych urządzeń ani nie wprowadza ścieków do urządzeń niebędących w jej posiadaniu.

Prezes Spółki wyjaśnił, że Spółka nie umieściła takiej informacji, ale wynikało to wyłącznie z faktu, że w ani jednym okresie taryfowym nie kupowała wody z urządzeń nie będących w posiadaniu przedsiębiorstwa. Stosowny zapis zostanie uwzględniony w kolejnych wnioskach taryfowych.

(dowód: akta kontroli str. 418-420 i 482-577, 480)

4.4. Spółka prawidłowo dokonała wyboru rodzaju taryfy, uwzględniając w zależności od przyjętego rodzaju taryfy dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług: taryfę niejednolitą - zawierającą różne dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców ceny za dostarczoną wodę;

Spółka dokonała wyboru struktury taryfy: taryfę wieloczonową - zawierającą cenę odniesioną do 1 m³ dostarczanej wody, oraz stawkę opłaty abonamentowej. W ramach poszczególnych grup taryfowych, określonych przez Spółkę, mają zastosowanie różne warianty opłat abonamentowych.

Podział i strukturę grup taryfowych przyjęto w Spółce tworząc 3 grupy taryfowe odbiorców usług, w tym: Grupa I – dla gospodarstw domowych, przy czym ustalono stawkę opłaty abonamentowej w oparciu o wskazania wodomierza; Grupa II – dla celów produkcyjnych - stawka opłaty abonamentowej w oparciu o wskazania wodomierza; Grupa III - dla innych celów - stawka opłaty abonamentowej w oparciu o wskazania wodomierza oraz o przeciętne normy zużycia.

Taka struktura grup taryfowych oznacza, że w ramach jednej grupy taryfowej stosowane są różne opłaty abonamentowe.

Spółka przedłożyła wnioski taryfowe wymagające uzupełnienia w celu zapewnienia pełnej zgodności z wymaganiami zawartymi w § 19 r.t.w.r. i ze szczególnym nieuwzględnieniem wymagań co do zawartości taryfy przedstawionych w § 4 ust. 1

r.t.w.r. Zgodnie z wymogami, Spółka powinna we wszystkich badanych taryfach (z lat 2016 i 2017) zamieścić wymagane przepisami elementy, tj.: rodzaje prowadzonej działalności, rodzaj i strukturę taryfy, taryfowe grupy odbiorców usług, rodzaje i wysokość cen i stawek opłat, warunki rozliczeń z uwzględnieniem wyposażenia nieruchomości w przyrządy i urządzenia pomiarowe, warunki stosowania cen i stawek opłat.

Zgodnie z §14 r.t.w.r. Spółka prawidłowo dokonała wyboru rodzaju taryfy, uwzględniając w zależności od przyjętego rodzaju taryfy dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług: taryfę jednolitą - zawierającą jednakową dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców cenę za dostarczoną wodę;

Taka struktura grup taryfowych oznacza, że w ramach jednej grupy taryfowej stosowane były różne opłaty abonamentowe. Ponadto w informacji dodatkowej dotyczącej kalkulacji opłat abonamentowych, dla obecnego roku taryfowego, zawarto następującą treść: „W przypadku dostarczania faktury drogą elektroniczną tzw. e-faktura opłata abonamentowa zostaje pomniejszona o 1,39 zł netto”. Podstawą do prowadzenia rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę są wymagania § 16 Rozporządzenia, w szczególności ust. 1, który stanowi, że: *Należności za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków ustala się jako iloczyny taryfowych cen i stawek opłat oraz odpowiadających im ilości świadczonych usług.* Z treści tego przepisu wynika wprost, że stosowanie innych cen i stawek jest nieuprawnione. Dla odbiorców usług korzystających z e-faktury jednostkowy koszt rozliczenia jest mniejszy niż dla pozostałych, co wypełnia kryterium określone w § 16 Rozporządzenia do wydzielenia odpowiedniej taryfowej grupy odbiorców usług.

Analiza formuł zawartych w arkuszu kalkulacyjnym stosowanym przez Spółkę do kalkulacji cen i stawek taryfowych, zawiera błąd w tabeli F. Całkowita wartość niezbędnych przychodów powinna być równa sumie niezbędnych przychodów wynikających z ilości dostarczonej wody i niezbędnych przychodów wynikających z opłat abonamentowych. We wszystkich badanych arkuszach zawierających tabelę F całkowita wartość niezbędnych przychodów równa jest niezbędnym przychodom z tytułu dostarczonej wody. Dalsza analiza formuł stosowanych w arkuszach służących do kalkulacji cen i stawek taryfowych oraz informacje uzyskane od Spółki wykazały, że do alokacji niezbędnych przychodów zamieszczonych w tabeli D wykorzystano jedynie wielkości przychodów wynikające z dostaw wody, a pominięto zupełnie wielkość przychodów dotyczących opłat abonamentowych. Wysokość stawek abonamentowych była kalkulowana niejako „poza tabelą D” i jej wyniki wprowadzono do tabel F oraz A. W rezultacie dane dotyczące alokacji niezbędnych przychodów na poszczególne taryfowe grupy odbiorców są zaniżone o odpowiednie części odnoszące się do przychodów z opłat abonamentowych. W dalszej konsekwencji powoduje to, że weryfikację poprawności wyliczeń należy prowadzić w oparciu o inne dane niż te, które zostały przedstawione w tabelach A – H. Dane zawarte w tabelach od A do H zawierały niewielkie błędy rachunkowe, np. wystąpiła różnica pomiędzy wartością całkowitych przychodów przedstawioną (wniosek taryfowy z 2017 r.) w kolumnie „6” (8 244 101 zł), a sumą elementów składowych wykazaną dla poszczególnych grup taryfowych (8 244 099 zł).

Prezes Spółki wyjaśnił, że w związku ze stosowaniem faktur elektronicznych, w ramach jednej grupy taryfowej stosowane są różne opłaty abonamentowe, wyliczone prawidłowo, w oparciu o kalkulacje i mniejsze koszty dystrybucji dla e-faktur. W kolejnych wnioskach taryfowych rozdzielimy grupy odbiorców usług w związku ze stosowaniem e-faktur, a nie będziemy zamieszczać tego w informacji dodatkowej do taryf. Nieprawidłowość ta ma wyłącznie charakter redakcyjny, ponieważ odbiorcy, zgodnie z tymi zapisami, obciążani są prawidłowymi kwotami abonamentu.

Ponadto Prezes podał, że Spółka dla opracowywania wniosku taryfowego stosuje arkusze kalkulacyjne firmy Atrax, chronione prawami autorskimi, których formuł nie można zmienić. Stąd wynika kalkulacja cen „poza tabelą D” i wprowadzanie danych do tabeli F oraz A, co nie zmienia faktu prawidłowego obliczenia cen dostarczania wody. Błędy rachunkowe wynikają z zaokrąglenia i nie mają wpływu na cenę wody. Spółka obecnie jest na etapie zmiany oprogramowania do wyliczania taryf. W kolejnym wniosku taryfowym rozbieżności nie powinny mieć miejsca.

(dowód: akta kontroli str. 420-422 i 482-577, 480)

4.5. Spółka prowadziła działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zbiorowego odprowadzania ścieków. Zobowiązana jest do zapewnienia ciągłości dostaw i odpowiedniej jakości wody oraz niezawodnego odprowadzania ścieków, mając na uwadze ochronę interesów odbiorców usług oraz wymagań ochrony środowiska, a także optymalizację kosztów. Przedmiotem działania Spółki w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków było: pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody – PKD 36.00.Z oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków – PKD 37.00. Z

Spółka uwzględniła stawki opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowych, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa, określonej w § 5 pkt 7 r.t.w.r.

W roku taryfowym 1.04.2015 – 31.03.2016 wysokość stawki netto sięgała 77,32 zł i brutto 83,51 zł, w kolejnym roku 1.04.2016 – 31.03.2017 były to kwoty 86,84 zł netto i 93,79 zł brutto, a w roku taryfowym 1.04.2017 – 31.03.2018 opłaty nie określono. Taryfy wyliczono na podstawie: kosztów poniesionych w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym wprowadzana jest taryfa, kosztów wynikających z inwestycji modernizacyjno – rozwojowych i ochrony środowiska, kosztów powstałych z tytułu oddania do eksploatacji zadań realizowanych w ramach projektów dofinansowanych ze środków unijnych.

W taryfie za 2015 r. skalkulowano stawkę opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowych w wysokości 83,51 zł, w taryfie za 2016 r. - w wysokości 93,79 zł, w taryfie za 2017 r. nie wprowadzono stawek opłat za przyłączenie do urządzeń wodociągowych.

(dowód: akta kontroli str. 422 i 482-580)

4.6. Sposób ustalenia poziomu niezbędnych przychodów w taryfach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę w latach 2016-2017 (w okresie 1.04.2015-31.03.2016 obowiązują taryfy przedłużone z poprzedniego roku taryfowego) przedstawiał się następująco (w zł):

Wyszczególnienie	1.04.2016-31.03.2017	1.04.2017-31.03.2018
1) koszty eksploatacji i utrzymania, w tym:	7 871 227	8 145 991
a) amortyzacja lub odpisy umorzeniowe	1 440 800	1 464 425
b) koszty zakupionej przez siebie wody	0	0
c) opłaty środowiskowe	130 000	
2) raty kapitałowe ponad wartość amortyzacji	55 400	55 400
3) odsetki	44 000	33 710
4) należności nieregularne	7 000	9 000
5) marża zysku	0	0
6) wartość niezbędnych przychodów	7 977 627	8 244 101

Spółka do niezbędnych przychodów nie przyjmowała marży zysku. We wszystkich analizowanych latach Spółka notowała stratę na sprzedaży, która została uwidoczniła w rachunkach zysków i strat za poszczególne lata obrotowe.

Spółka, konstruując taryfy za wodę uwzględniała koszty należności nieregularnych, ustalonych na podstawie odpisów aktualizujących te należności. Koszty te były ujęte na kontach księgowych: 270 – *Odpisy aktualizujące rozrachunki na należności główne* i 280 – *Odpisy aktualizujące rozrachunki na pozostałe należności*.

W taryfach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę zaplanowano należności nieregularne, na podstawie zapisów na kontach w roku poprzednim w wysokości: na 2015 r. - 10 000,00 zł, na 2016 r. - 7 000,00 zł, na 2017 r. - 9 000,00 zł. Marża zysku ustalona została na poziomie 0%, a opłaty za korzystanie ze środowiska kolejno za lata 2015-2017: 130 000,00 zł; 130 000,00 zł; 167 500,00 zł. Spółka nie dokonała dodatkowych opłat za pobór wód, ponieważ posiada wszystkie pozwolenia wodnoprawne. Spółka nie naliczała amortyzacji od sieci wodociągowej będącej własnością Gminy Miasto Dębica (umowa użyczenia), równocześnie nie ujmowała tego kosztu w taryfach.

(dowód: akta kontroli str. 423 i 482-577)

4.7. Wysokość kosztów zaplanowanych w Spółce do określenia wysokości taryf potwierdzają zapisy na kontach księgowych, tj. wysokość rzeczywistych kosztów poniesionych w poprzednim roku obrachunkowym.

Przy ustaleniu taryf na rok taryfowy 2015/2016 podstawę ich wyliczenia stanowiły dane ewidencji księgowej w roku obrachunkowym 1.01.2014 – 31.12.2014, stosownie do wymogów r.t.w.r. Zastosowano następujące wskaźniki zmiany przychodów i kosztów:

- 1) wielkość sprzedaży przewidywaną w roku kolejny ustalono z uwzględnieniem: sprzedaży za rok poprzedni, nowych podłączeń odbiorców oraz zmiany uwarunkowań makroekonomicznych,
- 2) prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych na rok: 2015 wynosił 101,2%; na rok 2016 - wynosił: 102,3%,
- 3) prognozowany średnioroczny wskaźnik cen produkcji sprzedanej przemysłu, zamieszczony w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej podano: na rok 2015-1,4%; na rok 2016 1,7%; na rok 2017 – 1,3%,.
- 4) zmiany cen energii – uwzględniono wynikowo w oparciu o przeprowadzone przetargi oraz obowiązujące taryfy,
- 5) amortyzacja wyliczona została wg planu amortyzacji i przewidywanych zwiększeń majątku trwałego,
- 6) opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska wyliczono zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska*¹³,
- 7) wynagrodzenia - przewidywany wzrost kosztów osobowych został wyliczony zgodnie z par.8 pkt 1.1 r.t.w.r.¹⁴,
- 8) remonty przyjęto wg planów, określających niezbędne zadania do wykonania w kolejnych latach,
- 9) podatek od nieruchomości wyliczono zgodnie z Uchwałą Nr XXVIII/304/2012 Rady Miejskiej z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości.
- 10) stawki opłat za umieszczenie urządzeń infrastruktury technicznej w pasie drogowym ustalono na podstawie uchwał odpowiednich organów¹⁵
- 11) zmiany ilościowe składników kosztowych przyjęto w oparciu o szczegółową analizę dla każdego składnika.

(dowód: akta kontroli str. 201, 209, 220, 581-605)

4.8. W badanym okresie Spółka nie występowała do obsługiwanej gminy Miasto Dębica o środki na realizację zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem

¹³Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. 2001 nr 62 poz. 627).

¹⁴ W roku 2017 przewidywany wzrost kosztów osobowych został wyliczony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 11 sierpnia 2016 r. zmieniającym par.8 pkt 1.1 r.t.w.r. (Dz. U. z 2016, poz. 1301). Założono zwiększenie zatrudnienia o 2 osoby w związku z planowaną realizacją projektów unijnych.

¹⁵Uchwała nr XXXVII/404/13 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 30 września 2013 r., Uchwała Nr XVIII/300/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 lutego 2012 r., Uchwała nr XVIII/178/04 Rady Powiatu Dębickiego z dnia 22 kwietnia 2004 r., Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 maja 2004r. w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg, których zarządcą jest Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (Dz. U. 2004 nr 129 poz. 1369).

w wodę. Spółka nie otrzymywała dofinansowania na cele rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych, nie była również uchwalana ani przekazywana dopłata do cen wody, o której mowa w art. 24 ust. 6 uzw.

Zgodnie z §8 ust. 1 r.t.w.r., Spółka prawidłowo przyjęła do kalkulacji cen wskaźniki, tj.: średnioroczny wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu.

Wysokość niezbędnych przychodów zaopatrzenia w wodę uwzględniona w taryfach ustalono jako sumę składników:- koszty eksploatacji i utrzymania (amortyzacja, wynagrodzeń oraz świadczeń na rzecz pracowników, materiały, energia, opłaty za korzystanie ze środowiska, podatki i opłaty, remonty, pozostałe koszty); - raty kapitałowe ponad wartość amortyzacji; - odsetki od pożyczki; - należności nieregularne.

Niezbędne przychody	2015 r. Wartość /zł/	2016 r. Wartość /zł/	2017 r. Wartość /zł/
1.koszty eksploatacji i utrzymania, w tym:	7 581 167	7 871 227	8 145 991
a) Amortyzacja	1 139 466	1 440 800	1 464 425
2. raty kapitałowe ponad wartość amortyzacji	16 900	55 400	55 400
3. odsetki od pożyczki	53 900	44 000	33 710
4. należności nieregularne	10 000	7 000	9 000
Wartość niezbędnych przychodów	7 661 967	7 977 627	8 244 101

W wartości niezbędnych przychodów Spółka nie uwzględniała przychodów uzyskanych od gminy, ponieważ takich nie otrzymywała.

(dowód: akta kontroli str. 424 i 606)

4.9. W latach 2015, 2016 i 2017 Spółka dla potrzeb zaopatrzenia w wodę wybrała strukturę wieloczonową, a rodzaj taryfy - jednolitą¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 425)

4.10. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę wyodrębniono trzy taryfowe grupy odbiorców usług: Grupa 1 - odbiorcy indywidualni, obejmująca odbiorców usług wykorzystujących wodę na cele socjalno-bytowe w ramach gospodarstw domowych; Grupa 2 – cele produkcyjne, obejmująca odbiorców usług pobierających wodę w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą produkcyjną; Grupa 3 – inne cele, obejmująca odbiorców usług pobierających wodę w związku z działalnością prowadzoną w sferze użyteczności publicznej (np. szkoły, żłobki, przedszkola, ośrodki zdrowia, szpitale, straż pożarna, policja, urzędy oraz zastępcze punkty poboru wody, źródła uliczne i woda na cele przeciwpożarowe) jak i odbiorców usług pobierających wodę w związku prowadzoną działalnością gospodarczą nieprodukcyjną.

Spółka stosowała jedynie dwa podstawowe współczynniki alokacji kosztów opisane w r.t.w.r.: udział poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług w całkowitej ilości dostarczonej wody oraz przewidywane roczne opłaty za korzystanie ze środowiska.

Uwagi do takiego sposobu konstruowania taryf i prezentacji współczynników alokacji zostały omówione w punkcie 4.4. niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*.

(dowód: akta kontroli str. 425)

4.11. Cenę 1 m³ wody wodociągowej w taryfach na 2015 r., 2016 r., i 2017 r. obliczono w Spółce przez podzielenie odpowiadających im planowanych rocznych niezbędnych przychodów przez planowaną roczną ilość świadczonych usług. Planowaną roczną ilość świadczonych usług obliczono jako sumę ilości

¹⁶ Definicje: a) taryfa jednolita - zawierająca jednolite ceny usług i jednolite stawki opłat dla wszystkich taryfowych grup odbiorców, odrębne dla zaopatrzenia w wodę i dla odprowadzania ścieków; b) taryfa niejednolita - zawierająca różne dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców ceny za dostarczoną wodę i ceny za odprowadzane ścieki lub różne dla poszczególnych grup taryfowych odbiorców stawki opłat.

świadczonych usług w roku obrachunkowym poprzedzającym rok planowanego wprowadzenia taryfy oraz zmiany ilości świadczonych usług, spowodowane oddawaniem budowanych nowych sieci do eksploatacji, w tym wynikające z planowanej realizacji wieloletniego planu rozwoju i modernizacji.

Cena za 1m³ wody dla wszystkich grup taryfowych była taka sama w kolejnych latach taryfowych, tj.: 1.04.2015 – 31.03.2016 wartość netto 3,53 zł (brutto 3,81 zł); 1.04.2016 – 31.03.2017 wartość netto 3,62 zł (brutto 3,91 zł); 1.04.2017 – 31.03.2018 wartość netto 3,62 zł (brutto 3,91 zł). Spółka posiadała jedno ujęcie wody i dostarczana woda wszystkim odbiorcom spełniała takie same kryteria jakości. W analizowanym okresie wyniki badań jakości wody dostarczanej przez Spółkę wskazywały, że przez cały czas dostarczała wodę spełniającą wymagania rjws. Przepisy uzzw oraz r.t.w.r. nie przewidywały możliwości uwzględnienia w taryfie obniżek cen wody.

(dowód: akta kontroli str. 426 i 607)

4.12. Zasady rozdysponowania zysku Spółki określono na podstawie art. 231 § 2 pkt. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. *Kodeks Spółek Handlowych*¹⁷ (oraz § 29 ust.1 lit. b i § 35 ust.3 i 4 Aktu Założycielskiego Spółki (Akt Notarialny z dnia 18 czerwca 1997 r., Rep.A. Nr 4156/97). Zgromadzenie Wspólników po zapoznaniu się i rozpatrzeniu wniosku Rady Nadzorczej o sposobie podziału zysku za rok obrotowy postanowiło: za rok 2014 - kwotę 52.752,34 zł przeznaczyć na zwiększenie kapitału zapasowego Spółki, za rok 2015 – kwoty 51.539,79 złna zwiększenie kapitału zapasowego Spółki i 20.000,00 zł na powiększenie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFSS), za rok 2016 – kwoty 51.645,39 zł zwiększenie kapitału zapasowego Spółki i 25.000,00 zł na powiększenie ZFSS.

(dowód: akta kontroli str. 607- 610)

4.13. Spółka przedkładała Burmistrzowi Dębicy wniosek w terminie przewidzianym w uzzw, tj. m.in. 70 dni przed terminem obowiązywania nowych taryf. Burmistrz dokonywał weryfikacji i przekazywał zweryfikowane taryfy Radzie Miasta Dębica w terminie, umożliwiającym podjęcie uchwały o zatwierdzeniu taryf, tj. w terminie 45 dni od dnia złożenia wniosku przez Spółkę (zgodnie z art. 24 uzzw). W 2015 roku Spółka złożyła wniosek o przedłużenie okresu obowiązywania dotychczasowych taryf. W 2016 roku było to pismo BM.0004.1.2016 z dnia 12 lutego 2016 r., a w roku 2017 było to pismo BM.0004.1.2017 z dnia 20 stycznia 2017 r. Spółka nie posiadała w swoich zasobach dokumentacji dotyczącej procesu weryfikacji bądź uwag do przedłożonych wniosków taryfowych itp.

(dowód: akta kontroli str. 418-420)

4.14. Spółka wprowadziła w życie taryfy rozpoczynające się w latach 2015 r., 2016 r. i 2017 r. na podstawie: rok 2015 - uchwała Rady Gminy Miasta Dębica nr IV/17/2015 z 30.01.2015 r. w sprawie przedłużenia czasu obowiązywania dotychczasowych taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków¹⁸ (taryfa obowiązywała od 1 kwietnia 2014 r. do 31 marca 2015 r.). Na wniosek Spółki do Rady Gminy, w drodze uchwały został przedłużony czas obowiązywania do 31 marca 2016 r.¹⁹ W roku 2016 Rada Gminy nie podjęła uchwały w sprawie taryfy i ta weszła w życie bez uchwały Rady Gminy (art. 24 ust 8 i 9 uzzw). Taryfa na 2016 r. obowiązywała od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017 r. W roku 2107 Rada Gminy podjęła uchwałę nr XXIX/299/2017 z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie zatwierdzenia taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe

¹⁷ J.t. Dz.U. z 2013 poz. 1030.

¹⁸ Zarząd Spółki na podstawie analizy kosztów uważał za bezzasadne zmianę taryfy na 2015 r. i wystąpił z wnioskiem do rady Gminy Miasta Dębica o przedłużenie czasu obowiązywania o kolejny rok.

¹⁹ Art. 24 ust. 9a uzzw.

odprowadzanie ścieków. Przyjęto, że taryfa na 2017 r. obowiązuje od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 427)

4.15. Taryfę obowiązującą od 1 kwietnia 2015 r. do 31 marca 2016 r. zgodnie z art. 24 ust 9a uzw Spółka podała w sposób zwyczajowo przyjęty poprzez ogłoszenie w miejscowej prasie („Obserwator Lokalny”) w dniu 10.02.2015 r. oraz na stronie internetowej „Wodociągów Dębickich”. Taryfę obowiązującą od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017 r. podobnie podano poprzez ogłoszenie w miejscowej prasie („Obserwator Lokalny”) w dniu 8.03.2016 r. oraz na stronie internetowej. Taryfę obowiązującą od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2018 r. podano również w miejscowej prasie („Obserwator Lokalny”) w dniu 14.02.2017 r. oraz na stronie internetowej.

Spółka dotrzymała warunków, wg których ogłasza się zatwierdzone taryfy w miejscowej prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w terminie do 7 dni od dnia podjęcia uchwały lub w terminie co najmniej 7 dni przed dniem wejścia ich w życie. Jednakże we wszystkich przypadkach, w Internecie i w czasopismach, w całym okresie objętym analizą, publikowana była wyłącznie informacja o wysokości ceny za wodę i ścieki (netto i brutto).

Zgodnie z art. 2 pkt 12 uzw, taryfa to: zestawienie ogłoszonych publicznie cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków oraz warunki ich stosowania. Zgodnie z § 4 ust. 1 r.t.w.r., w taryfach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków określa się:

1) rodzaje prowadzonej działalności; 2) rodzaj i strukturę taryfy; 3) taryfowe grupy odbiorców usług; 4) rodzaje i wysokość cen i stawek opłat; 5) warunki rozliczeń z uwzględnieniem wyposażenia nieruchomości w przyrządy i urządzenia pomiarowe; 6) warunki stosowania cen i stawek opłat.

W warunkach stosowania cen i stawek opłat, o których mowa w ust. 1 pkt 6 r.t.w.r., w szczególności określa się: 1) zakres świadczonych usług dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców; 2) standardy jakościowe obsługi odbiorców usług.

Kontrola wykazała, że żadne z ogłoszeń w okresie objętym analizą – komunikat prasowy czy ogłoszenie na stronie internetowej – nie spełniało wymogów określonych w cytowanych przepisach.

Prezes Spółki wyjaśnił, że Spółka dotrzymała warunków, wg których ogłasza się zatwierdzone taryfy w miejscowej prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w terminie do 7 dni od dnia podjęcia uchwały. Zakres publikacji był wzorowany na innych ogłoszeniach przedsiębiorstw wodociągowych w kraju. Ogłoszenie zawiera wszystkie najistotniejsze elementy taryfy, m.in. cenę, stawki abonamentów, opłaty za przekroczenia ładunków w ściekach. Po zatwierdzeniu nowych wniosków taryfowych ogłoszenia zostaną poszerzone o brakujące elementy opisowe.

(dowód: akta kontroli str. 428-429 i 611-613, 480)

4.16. Okresy obowiązywania taryf oraz warunki ich wprowadzania zostały zaprezentowane w punkcie 4.14 niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*. Nie było przypadku obowiązywania taryf dłużej niż rok.

(dowód: akta kontroli str. 427)

4.17. Kontrola wykazała, że Spółka skutecznie prowadziła windykację należności z tytułu opłat za wodę. Na koniec roku 2015 i 2016 nie wystąpiły kwoty przedawnione. Spółka na koniec każdego roku analizowała niespłacone należności i dokonywała uznania za nieściągalne należności z tytułu odbioru wody i ścieków, odpisując je w koszty i tak: za 2015 r. zostały odpisane należności nieściągalne w wysokości 738,87 zł.; za 2016 r. w wysokości 2 719,88 zł. Przyczyną odpisu w/w kwot w koszty Spółki były: śmierć odbiorcy, zmiana miejsca zamieszkania odbiorców, w przypadku których koszty windykacji - kierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego przewyższał wartość zobowiązania.

Zgodnie z ewidencją księgową prowadzoną przez Spółkę, stan i sposób postępowania w zakresie windykacji należności przedstawiał się następująco: faktury VAT za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki wystawiane były w zależności od okresu rozliczeniowego (odczytowego wodomierzy), co jeden miesiąc. Faktura przesyłana była odbiorcy pocztą (listem zwykłym) lub doręczana przez pracownika/zleceniobiorcę Spółki lub w sposób elektroniczny. Odbiorca usług dokonywał zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który dla wszystkich odbiorców był jednakowy. Termin płatności wynosił 14 dni od daty wysłania faktury lub jej dostarczenia w inny sposób. Odbiorca usług zobowiązany był do terminowej zapłaty należności za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki. Zwłoka w zapłacie należności uprawniała Spółkę do naliczania i dochodzenia ustawowych odsetek z tytułu nieterminowej zapłaty należności. W przypadku braku zapłaty Spółka wysyłała upomnienie a później wezwanie do zapłaty w sprawie uregulowania zaległej opłaty z wyznaczonym nowym terminem wpłacenia zaległej należności (7 dni od dnia doręczenia niniejszego wezwania). W razie nie wpłacenia należności w podanym wyżej, terminie zostaje wszczęte postępowanie egzekucyjne w celu ściągnięcia należności w trybie egzekucji administracyjnej, co może spowodować dodatkowe obciążenie klienta kosztami egzekucji. Ponadto w ramach określonej prawem procedury Spółka miała prawo odciąć dopływ wody do nieruchomości odbiorcy. Koszty postępowania sądowego i komorniczego obciążały dłużnika. Spółka mogła też rozwiązać umowę o zaopatrzenie w wodę nieruchomości i odprowadzanie ścieków. Mogła to zrobić, jeżeli odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty. W przypadku odcięcia dostawy wody z powyższej przyczyny Spółka udostępniała odbiorcy zastępczy punkt poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i informowała o możliwościach korzystania z tego punktu. O zamiarze odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego oraz o miejscach i sposobie udostępniania zastępczych punktów poboru wody Spółka zawiadamiała Powiatowego Inspektora Sanitarnego, Burmistrza oraz odbiorcę usług co najmniej na 20 dni przed planowanym terminem odcięcia dostaw wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego.

Stan należności głównej na koniec 2015 r. według grup odbiorców (według daty wystawienia) wynosił: Grupa I (odbiorcy indywidualni) - 487 341,01 zł (921 wysłanych upomnień, 115 wysłanych wezwań do zapłaty i 91 informacji o zamiarze odcięcia wody); Grupa II, III (podmioty gospodarcze) - 1 173 558,19 zł (135 wysłanych upomnień, 21 wysłanych wezwań do zapłaty i 8 informacji o zamiarze odcięcia wody. Stan należności głównej na koniec 2016 r.: Grupa I - 530 762,70 zł (1442 wysłanych upomnień, 63 wysłanych wezwań do zapłaty i 58 informacji o zamiarze odcięcia wody; Grupa II, III - 1 160 923,22 zł (138 wysłanych upomnień, 18 wysłanych wezwań do zapłaty i 6 informacji o zamiarze odcięcia wody).

(dowód: akta kontroli str. 430-431 i 614)

4.18. Działania na rzecz minimalizacji kosztów funkcjonowania zbiorowego zaopatrzenia w wodę zaprezentowano w punkcie 1.16 niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*, przy omawianiu prac modernizacyjnych.

Ponadto Prezes Spółki podał w złożonym wyjaśnieniu, że od kilku lat Spółka systematycznie wdraża program wymiany wodomierzy. Uwzględniając kalendarz legalizacji, wymienia wodomierze, którym kończy się atest, na wodomierze ze zdalnym odczytem. Automatyzacja procesów odczytu urządzeń pomiarowych przełożyła się na skrócenie czasu potrzebnego na obsługę sprzedaży i co się z tym wiąże – ograniczenie kosztów dystrybucji wody. Obecnie – jako jedna z nielicznych spółek wodociągowych w Polsce – może pochwalić się prawie 100% możliwością radiowego odczytu wodomierzy, bez potrzeby wchodzenia do nieruchomości,

z możliwością analizy wycieków czy informacją o nieuprawnionej ingerencji. Od 2012 roku u odbiorców indywidualnych Spółka zakłada najwyższej klasy wodomierze objętościowe R 160 klasy C. Zastosowanie tak dokładnych urządzeń przekłada się na dokładne opomiarowanie sprzedawanej wody, a jednocześnie zmniejszanie jej strat. Wodomierze te charakteryzują się niskim progiem rozruchu (nawet od 0,5l wody), licząc każdy, nawet najmniejszy niewidoczny wyciek. U odbiorców masowych, takich jak zakłady, spółdzielnie mieszkaniowe, wodomierze tej klasy zostały założone w latach 2008-2010. Dotychczasowe wodomierze nie reagowały na niskie rozbiory wody i zmianę sposobu korzystania przez gospodarstwa domowe (pobory wody nawet do 100l/h mogły nie być mierzone). Według badań, prowadzonych przez producentów wodomierzy, oszczędność w wyniku dokładnego opomiarowania sprzedawanej wody wynosi 5 - 10 %. Z uwagi na dużą ilość wyeksploatowanych przyłączy koniecznym jest sukcesywne zmniejszenie ilości awarii na przyłączach wodociągowych, które szacowane jest na poziomie około 10% na rok. W ramach projektu „Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Dębica z modernizacją Oczyszczalni Ścieków przewidziano wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania sieciami wodociągowymi na terenie miasta Dębica. W każdym z 10 punktów monitorowane zostaną następujące parametry, które z kolei będą wizualizowane i archiwizowane w systemie SCADA²⁰: licznik sumaryczny przepływomierza, przepływ chwilowy, wartość ciśnienia (lub ciśnień po obu stronach reduktora w przypadku jego zabudowy), poziom naładowania akumulatora. Planowana wartość inwestycji: 800 000 zł. Przy wzroście produkcji wody czystej w m³/rok sukcesywnie w latach 2014-2016 malała wartość zakupionej energii dla Stacji Uzdatniania Wody odpowiednio: 437 380,41 zł; 411 868,34 zł; 397 102,91 zł) oraz spadało zużycie energii w stosunku do roku poprzedniego (dla SUW odpowiednio: 100%; 94,16%; 96,41%).

(dowód: akta kontroli str. 432-435 i 621)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości polegające na: a) nie wydzieleniu we wniosku taryfowym oddzielnego dokumentu oznaczonego jako „taryfa” (w myśl § 19 r.t.w.r.), b) nie zamieszczeniu stosownej informacji w treści wniosku co do ilości i ceny za zakup hurtowy wody, mimo iż Spółka takiego zakupu nie dokonywała, c) nie wydzieleniu dodatkowej taryfowej grupy odbiorców usług pomimo, że funkcjonowała pewna grupa odbierająca faktury drogą elektroniczną (odbierający tzw. e-faktury, dla których opłata abonamentowa była pomniejszana o 1,39 zł netto), d) dopuszczeniu do powstania błędów rachunkowych, choćby wynikających z zaokrągleń, e) nie ujmowaniu w komunikatach prasowych i ogłoszeniach internetowych o wysokości taryf, właściwych danych wymaganych ustawą.

Tego typu ustalenia potwierdziła opinia biegłego zawarta w raporcie z dnia 31.07.2017 r.

Przyczyny wystąpienia uchybień sprecyzował Prezes Spółki w złożonych wyjaśnieniach, podając, że:

a) Spółka nie zamieściła stosownej informacji w treści wniosku o ilości i cenie za zakup wody przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a wynikało to z faktu, że w ani jednym okresie taryfowym nie kupowała wody z urządzeń nie będących w posiadaniu przedsiębiorstwa;

b) w związku ze stosowaniem faktur elektronicznych, w ramach jednej grupy taryfowej stosowane były różne opłaty abonamentowe, wyliczone prawidłowo, w oparciu o kalkulacje i mniejsze koszty dystrybucji dla e-faktur. Nieprawidłowość ta

²⁰HMI/SCADA i FIX firmy GE Digital – system wizualizacji i sterowania procesami.

ma wyłącznie charakter redakcyjny, ponieważ odbiorcy, zgodnie z tymi zapisami, obciążani są prawidłowymi kwotami abonamentu;

c) dla opracowywania wniosku taryfowego Spółka stosuje arkusze kalkulacyjne firmy Atrax, chronione prawami autorskimi, których formuł nie można zmienić. Stąd wynika kalkulacja cen „poza tabelą D” i wprowadzanie danych do tabeli F oraz A, co nie zmienia faktu prawidłowego obliczenia cen dostarczania wody. Błędy rachunkowe wynikają z zaokrągleń i nie mają wpływu na cenę wody. Spółka obecnie jest na etapie zmiany oprogramowania do wyliczania taryf. W kolejnym wniosku taryfowym rozbieżności nie powinny mieć miejsca;

d) zakres publikacji był wzorowany na innych ogłoszeniach przedsiębiorstw wodociągowych w kraju. Ogłoszenie zawiera wszystkie najistotniejsze elementy taryfy, m.in. cenę, stawki abonamentów, opłaty za przekroczenia ładunków w ściekach. Po zatwierdzeniu nowych wniosków taryfowych ogłoszenia zostaną poszerzone o brakujące elementy opisowe.

(dowód: akta kontroli str. 420-422, 428-429, 480, 482-577, 611-613)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo ww. nieprawidłowości działalność jednostki w badanym obszarze. Stwierdzono w kontroli, że Spółka corocznie przedkładała wnioski o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie wodę.

Nie ustrzeżono się jednak nieprawidłowości związanych z gromadzeniem dokumentów do wniosków taryfowych, określaniem grup taryfowych i właściwym informowaniem odbiorców o stosowanych taryfach wraz z ich uzasadnieniem.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*²¹, wnosi o podjęcie działań w celu:

- a) sporządzania właściwej dokumentacji do wniosku taryfowego, w zgodności z wymogami określonymi w § 19 r.t.w.r.;
- b) urealnienia ustaleń dotyczących wydzielenia grup taryfowych odbiorców, z uwzględnieniem aspektów kosztowych powodowanych nowatorskimi rozwiązaniami obsługi odbiorców (np. odbierających tzw. e-faktury);
- c) właściwego konstruowania treści komunikatów prasowych i ogłoszeń internetowych o wysokości taryf, zgodnego z wymaganiami ustawy.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

²¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia ..... 2017 r.

Władysław Tabasz
Doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
Podpis

.....
Podpis